

قال علي عليه السلام:

إن هذا القرآن هو النور المبين و حبل المبين

روخوانی و روانخوانی

مؤلفین:

محمد خواجوی، احمد حاجی شریف

روخوانی و روانخوانی نور

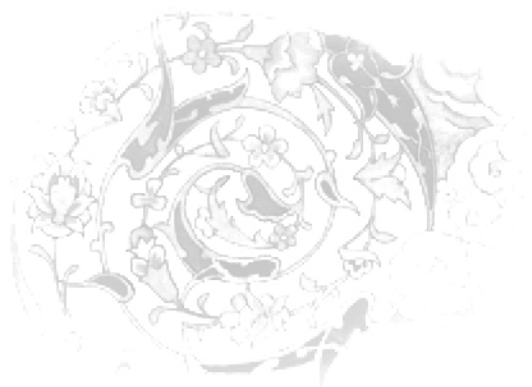
مؤلفین: محمد خواجوی، احمد حاجی شریف

سازمان دارالقرآن الکریم

تهران میدان امام حسین (ع) خیابان خواجه نصیرالدین طوسی

شماره ۵۸ تلفن و دور نویس ۷۷۶۰۷۵۴۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

روخوانی و روانخوانی

تدوین و انتشار: سازمان دارالقرآن الکریم

حق نشر برای سازمان دارالقرآن الکریم محفوظ است.

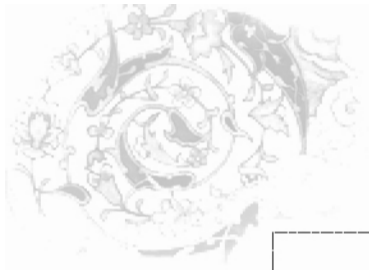
آموزش روخوانی و روانخوانی

مستران کریم

نور

مؤلفین:

محمد خواجوی و احمد حاجی شریف

حاجی شریف. احمد ۱۳۳۷
آموزش روخوانی و روانخوانی نور (۲) مؤلفین احمد حاجی شریف، محمد خواجهوی
تهران؛ پیام عدالت. ۱۳۸۴.
۱۱۳ ص؛
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
۱. قرآن - قرائت - راهنمای آموزشی.
الف. خواجهوی. محمد. ۱۳۳۱ - ب. عنوان.
۲۱۳۱۸
۱۳۸۴
کتابخانه ملی ایران

آموزش روخوانی و روانخوانی قرآن کریم

نور

مؤلفین: محمد خواجهوی و احمد حاجی شریف
چاپ اول: ۱۳۸۴
شمارگان: ۳۰۰۰۰ نسخه
طراحی و صفحه آرایی: جعفر اصغری
چاپخانه:

سازمان دارالقرآن الکریم

میدان امام حسین علیه السلام، خیابان خواجه نصیرالدین طوسی
شماره ۸۵ تلفن و دور نویس ۷۷۶۰۷۵۴۷

۱	مقدمه
۱	ویژگیهای کتاب
۲	توصیه های مهم برای مدرسین
۴	نکته بسیار مهم
۵	درس اول / فتحه
۱۰	درس دوم / کسره
۱۴	درس سوم / ضمه
۱۹	درس چهارم / سکون
۲۳	درس پنجم / ارزشیابی (۱)
۲۷	درس ششم / صدای الف کشیده
۳۰	صدای الف کشیده نوع دوم
۳۳	درس هفتم / صدای یاء کشیده
۳۸	درس هشتم / صدای واو کشیده
۴۳	درس نهم / تشدید
۴۸	درس دهم / ارزشیابی (۲)
۵۲	درس یازدهم / حروف ناخوانا (۱-و)
۵۸	درس دوازدهم / حروف ناخوانا (۲-ل-ی)
۶۳	درس سیزدهم / علامت مد

۶۷	درس چهاردهم / تنوین
۷۴	درس پانزدهم / ارزشیابی (۳)
۷۷	درس شانزدهم / اشباع حرف (ه)
۷۹	سوره تبت، آیات (۱ تا ۵)
۸۱	درس هفدهم / حروف مقطعه
۸۳	سوره دخان آیات (۱ تا ۶)
۸۳	سوره روم آیات (۱ تا ۵)
۸۴	سوره ابراهیم آیات (۱ تا ۲)
۸۴	سوره اعراف آیات (۱ تا ۳)
۸۵	سوره مریم آیات (۱ تا ۴)
۸۵	سوره شوری آیات (۱ تا ۵)
۸۶	درس هجدهم / مواردی که او، خوانده می شود
۸۸	نحوه نگارش (آ) در قرآن کریم
۸۸	سوره نمل آیات (۱ تا ۷)
۸۹	سوره بقره آیات (۲۸۵ تا ۲۸۶)
۹۰	درس نوزدهم / وقف
۹۶	درس بیستم / تنوین نزد حروف ساکن
۹۹	سوره لقمان آیات (۱ تا آخر)
۱۰۶	سوره لقمان به شیوه قرآنهاي عربی

مقدمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزش و فراگیری روخوانی قرآن کریم و عنایت خاص به این امر مهم همیشه مدنظر آحاد مردم مسلمان و قرآن دوست به ویژه هم‌میهنان عزیز و علی‌الخصوص پس از انقلاب شکوهمند اسلامی بوده است. روخوانی قرآن کریم به عنوان مدخل آشنایی مقدماتی و انس با این کتاب انسان ساز تا بهره‌گیری کلان و وسیع از دریای ژرف معارف آن همواره مخاطبهای فراوانی داشته و به همین جهت با تلاش و کوشش معلمین و مدرسین دلسوز قرآن کریم کتابهای زیادی در این زمینه تدوین گردیده که هر کدام در نوع خود در خور توجه و از ویژگیهایی نیز برخوردار بوده‌اند. کتابی که در پیش روی دارید نیز یکی از ده‌ها کتاب روخوانی است که مؤلفین آن به منظور دستیابی به اهداف مورد نظر در سطح روخوانی قرآن کریم آن را با اصول و ویژگیهای زیر تدوین نموده‌اند که امید است مدرسین گرامی و ارجمند با بهره‌گیری از این کتاب و ایجاد انگیزه و رغبت در قرآن آموزان عزیز و استفاده از روشهای مناسب تدریس در انجام وظیفه مهم و خطیر خود موفق باشند و همواره از عنایات و الطاف الهی نیز برخوردار گردند.

ویژگیهای کتاب

- ❖ سیر منطقی محتوا: رعایت هماهنگی، پیوستگی و انسجام هر درس با درس قبل و بعد، و نیز هر درس نسبت به دروس دیگر.
- ❖ رعایت اصل توالی (از ساده به مشکل) در درسها و تمرینها.
- ❖ پیوستگی و هماهنگی تمرینهای هر درس با درس مربوطه و پرهیز از پرسش و تمرینهایی که آموزشهای مربوط به آن تدریس نشده است.
- ❖ ارائه تمرینهای متنوع و جاذب از قبیل حل جدول و مسابقه قرآنی بجای بعضی از تمرینهای معمول و احتمالاً خسته کننده.

❖ تکیه بر مهارت‌های رفتاری با استفاده از تمرین‌های متنوع و گوناگون و اختصار در قاعده گویی.

❖ بهره‌گیری از عبارات و آیات کلیه اجزاء قرآن کریم به منظور آشنایی و کسب مهارت بیشتر در خواندن آیات همه اجزاء کلام الله مجید.

❖ بهره‌گیری از واژه‌های قرآنی در تمامی عبارات و کلمات متن دروس و تمرین‌های آنها بطوریکه حتی یک واژه غیر قرآنی در سراسر کتاب استفاده نشده است.

توصیه‌های مهم برای مدرسین

❖ به منظور جلوگیری از اتلاف وقت و پرهیز از ایجاد دافعه در قرآن‌آموز و همچنین دستیابی هر چه بیشتر به اهداف آموزش از کتابهای روش تدریس استفاده کنید.

❖ به منظور کسب موفقیت بیشتر در تدریس، قبلاً طرح درس مورد نظر را تهیه و اهداف شناختی و رفتاری درس را تعیین نمائید.

❖ تفکیک خوانی، هدف آموزش روخوانی نمی باشد بلکه این روش پل و وسیله‌ای برای دستیابی به ترکیب خوانی است لذا چنانکه قرآن‌آموزان مهارت کافی در ترکیب خوانی کلمات و عبارات را نداشته باشند از این روش استفاده کنید ولی چنانچه در خواندن متن مورد نظر مهارت لازم را داشتند استفاده از این روش ضرورت نخواهد داشت.

❖ در هر نوبت از تدریس، ارزشیابی تشخیصی (ورودی) داشته باشید تا مطمئن شوید قرآن‌آموزان درس را به خوبی فرا گرفته‌اند، در غیر اینصورت ضروری است درس گذشته را مجدداً تدریس نمائید.

❖ تدریس خود را منحصر و محدود به روش سخنرانی نکنید بلکه از روشهای دیگر مانند: بحث گروهی، بحث و گفتگو در کلاس، پرسش و پاسخ، نمایشی، ایفای نقش و ... نیز بهره گیرید.

❖ در طول تدریس، خوشرو باشید؛ انگیزه ایجاد کنید؛ کلاس را شاداب و سرحال نگه دارید؛ از ذوقها و هنرها بهره گیرید؛ از وسائل کمک آموزشی استفاده کنید؛ زمینه اندیشیدن به منظور کشف قاعده را برای قرآن آموز فراهم کنید؛ از برخورد تند و نامناسب جداً پرهیز کنید؛ برخورد صمیمانه و محبت آمیز داشته باشید؛ همواره از تشویق به عنوان یک عامل محرک و رشد دهنده بهره گیرید؛ در پایان هر درس از مطالب آموزش داده شده جمع بندی و نتیجه گیری کنید.

❖ درسهایی را که از محتوای سنگینی برخوردارند در دو جلسه تدریس و تمرین کنید.

❖ به منظور ارائه آموزش بهتر و ایجاد جاذبه و تنوع در کلاس از نوارهای قاریان ممتاز و مشهور و دانش آموزان خوش صوت بهره گیرید.

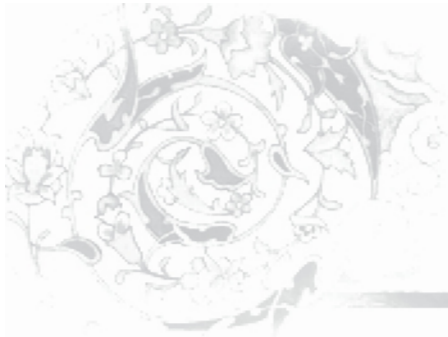
❖ در پایان هر نوبت از تدریس و در آخر هر فصل و بخش، ارزشیابی کنید و توجه داشته باشید که ارزشیابی به منظور دستیابی به اهداف زیر انجام می گیرد:

- میزان آمادگی قرآن آموز و تصمیم آگاهانه برای ادامه آموزش قرآن توسط مدرس.

- مشخص شدن اهداف آموزش برای قرآن آموز.

- اصلاح روش تدریس مدرس.

- تعیین نقاط ضعف و قوت قرآن آموز و جبران نقاط ضعف با همکاری مدرس و قرآن آموز.

نکته بسیار مهم

مدرسین گرامی باید توجه داشت باشند: ❖ مشکل اصلی ناتوانی هموطنان گرامی حتی افراد تحصیل کرده در روخوانی قرآن کریم عدم آشنایی با حروف و علائم و یاندانستن قواعد آن نیست. زیرا اکثر موارد یاد شده در زبان فارسی نیز موجود است. بلکه عامل مهم، عدم مهارت کافی در ترکیب خوانی حروف کلمات و ترکیب خوانی کلمات یک جمله است. همین و بس.

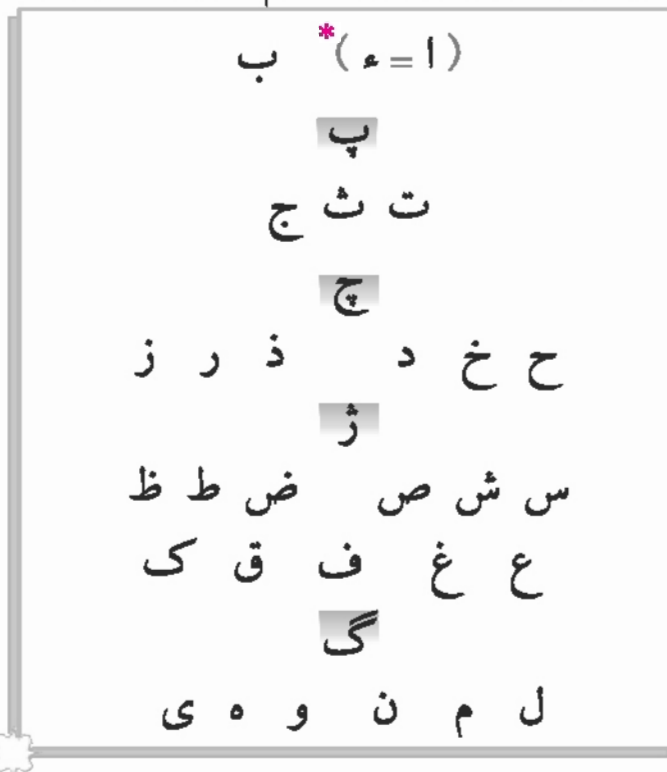
به همین جهت متذکر می‌شویم برای دستیابی به اهداف روخوانی قرآن کریم باید بجای شرح و تفصیل درباره حروف و صداها و علائم و قواعد به تمرین و تکرار زیاد در خواندن عبارات و آیات پرداخت. بنابراین محتوای این کتاب طوری تنظیم گردیده که پس از آموزش درس چهارم بلافاصله و بطور گسترده وارد عبارتها و آیات قرآنی شده است تا خلأ اصلی و مشکل عمده را که سالهاست هم میهنان، با آن روبرو هستند مرتفع گردد. لهذا توصیه می‌کنیم مدرسین محترم این مهم را برای قرآن آموزان تشریح نموده از آنها بخواهند کلمات و آیات قرآنی را آنقدر بخوانند و تمرین کنند تا مهارت کافی را بدست آورند.

❖ از آنجا که تشویق یکی از عوامل مهم در رشد و یادگیری است قرآن آموزانی که در تمرینات و مسابقات درس، بهترین نتیجه را ارائه نمودند و یا نسبت به فعالیتهای سابق خود تحرک و جدیت بیشتری نشان می‌دهند تشویق و ترغیب نمائید.

❖ با در نظر گرفتن سطح اطلاعات و قدرت فراگیری قرآن آموزان، از طرح آن دسته از پاورقیهائی که آموزش جدید محسوب می‌شود صرف نظر نمائید.

قرآن آموز عزیز:

می‌دانیم که قرآن به زبان عربی نوشته شده است؛ پس برای خواندن آن ابتدا باید الفبای عربی را بشناسیم. الفبای عربی عبارتند از:

❁ اگر دقت کنید می‌بینید که الفبای زبان عربی همان الفبای زبان فارسی است؛ با این تفاوت که چهار حرف **پ، چ، ژ، گ** در آن نیست.

* این شکل ❁ که صورت دیگری از این شکل ۱ می‌باشد همزه نام دارد.

فتحه

کلمه های آشنای زیر را بخوانید.

سر - شب - در - قد - بد - چپ
من - نخ - یخ - لب - برف - بند
اسب - ابر - دست - سرد - گرم

به کلمه های فارسی بالا خوب دقت کنید.

حرف اول آنها چه صدایی دارد؟...

صدای دارد.*

صدای را روی حرف اول آنها بگذارید و بخوانید.

* به حرفی که فتحه دارد **مفتوح** می گویند.

❖ صدای اَ را روی حروف زیر بگذارید و بخوانید.

اَ = ءَ

ب	ت	ث	ج	ح	خ
د	ذ	ر	ز	س	ش
ص	ض	ط	ظ	ع	غ
ف	ق	ک	ل	م	ن
و ه ی					

❖ قرآن آموز عزیز چنانچه حروف بالا را با صدای آن خوب فرا گرفته باشید می توانید کلمات قرآنی زیر را که ترکیبی از همان حروف می باشند به آسانی بخوانید.

لَکَ - مَعَ - أَخَذَ - أَمَرَ - حَمَلَ - خَلَقَ - دَخَلَ
 ذَهَبَ - رَفَعَ - سَكَنَ - صَدَقَ - ضَرَبَ - ظَلَمَ
 عَبَدَ - عَبَسَ - عَمَلَ - قَتَلَ - كَتَبَ - مَنَعَ - نَبَذَ
 نَذَرَ - نَزَلَ - نَظَرَ - وَجَدَ - وَقَعَ - وَلَدَ - وَهَنَ

❖ کلمه‌های زیر را ابتدا بصورت تفکیک و سپس بصورت ترکیب بخوانید.*

تفکیک	ترکیب
مثال:	ف ق د ر = ف ق د ر

خَلَقَ - سَأَلَ - ظَلَمَ - فَخَرَجَ - فَجَعَلَ
فَجَمَعَ - فَمَكَثَ - فَنَظَرَ - فَوَقَعَ - لَذَهَبَ - مَنَعَ
وَجَدَكَ - وَخَسَفَ - فَاخَذَ - فَبَدَأَ - فَحَشَرَ
فَبَعَثَ - عَدَلَ - رَجَعَ - وَقَذَفَ - فَعَدَلَ

❖ بر روی کلمه‌های زیر با رنگ قرمز، صدای بگذارید و بخوانید:

بعث - خسف - خلف - سرق - سقر - شرع
شکر - صبر - طبع - کشف - لعن - فتح
غفر - مطر - وضع - قتلک - فصدق

در زبان فارسی به فتحه زَبَر می‌گویند

* تفکیک همان جدا خواندن بخش‌های یک کلمه است که به آن بخش خوانی نیز می‌گویند و ترکیب پشت سر هم خواندن بخش‌های هر کلمه می‌باشد.

تمرین

با استفاده از حروف جدول، کلمه‌هایی بسازید که این کلمه‌ها در درس فتحه آمده باشند.

ع	ج	ل
ف	د	ک
و	ر	ق

* کلمه‌هایی را که ساخته‌اید در کادر زیر بنویسید.

* صداهای _____ را به رنگ قرمز بگذارید.

* ۱۲ کلمه

قرآن آموز عزیز

در درس گذشته با کلمه‌هایی از قرآن آشنا شدید که در آنها تنها صدای بکار رفته بود. در این درس با صدای کسره آشنا می‌شوید.
کلمه‌های آشنای زیر را بخوانید.

دل - شن - سن - یک - کش
به - خشت - زشت - خرس
پدر - پسر - درخت - ستم - زرنک

به کلمه‌های فارسی بالا خوب دقت کنید.

حرف اول آنها چه صدایی دارد؟....

صدای دارد.*

صدای را زیر حرف اول آنها بگذارید و بخوانید.

* به حرفی که کسره دارد **مکسور** می‌گویند.

❖ صدای — را زیر این حروف بگذارید و بخوانید:

ا = ء

ب	ت	ث		ج	ح	خ
د	ذ	ر		ز	س	ش
ص	ض	ط		ظ	ع	غ
ف	ق	ک		ل	م	ن

و ه ی

❖ اکنون تنها با یاد گرفتن حروف قرآنی و صداهاى فتحه َ و کسره ِ — می توانید کلمات بیشتری از قرآن کریم را بخوانید.

بِمَ - هِیَ* - اَبَتِ - اَثَرِ - بَلَدِ - اَقِمِ - مَلِكِ - یَجِدِ
 اَمِنْ - بَخْلَ - بَرَقَ - تَبَعَ - حَسِبَ - حَفِظَ - رَحِمَ
 رَدِفَ - سَفَهَ - سَمِعَ - شَرِبَ - شَهِدَ - عَلِمَ - غَضِبَ
 فَرِحَ - کَرِهَ - لَبِثَ - نَسِیَ - وَرِثَ

* گاهی کسره‌ای که قبل از حرف یاء قرار گرفته باشد شبیه صدای ای تلفظ می‌شود. مانند:
 هِیَ - نَسِیَ و این قاعده در بعضی از کلمات زبان فارسی نیز وجود دارد مانند: خیابان - بیابان - زیاد...

❖ کلمه‌های زیر را ابتدا بصورت تفکیک و سپس به صورت ترکیب بخوانید.

تفکیک	ترکیب
بَ - یَ - دَ - کَ = بیدک	

مثال:

بَلَّغَتْ - وَقَعَتْ - فَصَلَتْ - نَفَعَتْ - كَمَثَلِ
فَصَّعِقَ - فَعَلِمَ - فَلَبِثَ - تَبِعَكَ - قَبْلَكَ - عَلِمَتْ
بِعَصَمٍ - بَوْرَقٍ - بِشَرَرٍ - لِيَذَرَ - فَحَمَلَ - لَفَسَدَتْ
رَجُلِكَ - فَطَفِقَ - أَفْحَسِبَ - أَوْأَمِنَ - أَفَأَمِنَ
بَلَّغْنِي - بَبَدَنِكَ - لِيُخَزِّنَهُ*

❖ در کلمه‌های زیر بعضی از حروف علامت ندارند. زیر این حروف با رنگ قرمز صدای — را بگذارید و بخوانید.

حَبَطَ - خَسَرَ - عَمَلَ - عَهْدَ - بَقِيَ - خَشِيَ - وَرَقَ
عَوَجَ - أَرَمَ - قَبْلَ - شَجَرَةَ - عَشْرَةَ - وَشَهِدَ - أَزَفَتْ
لَلْبَثِ - فَفَزَعَ - لَنَفَدَ - بِيدَكَ

در زبان فارسی به کسره **زیر** می‌گویند

* در قرآن کریم گاهی حرف ت به شکل ة یا ة نوشته شده است؛ مانند: شَجَرَةَ - لِيُخَزِّنَهُ

تمرین

مسابقه قرآنی

با استفاده از حروف جدول، کلمه‌هایی بسازید که این کلمه‌ها در درس کسره آمده باشند.

ا	ب	ت
ع	ق	ر
ک	ل	م

❁ کلمه‌هایی را که ساخته‌اید در کادر زیر بنویسید.*

❁ کلمه‌ها را خوانا و زیبا و صداها را را به رنگ قرمز بگذارید.

* ۱۳ کلمه

و

کلمه های آشنای زیر را بخوانید.

بز - پل - بت - برج - صبح
 سرخ - تند - قفل - مرغ - گرگ
 گفت - مزد - خشک - شتر - درشت

به کلمه های بالا خوب دقت کنید.

حرف اوّل آنها چه صدایی دارد؟...

صدای و دارد.*

صدای و را روی حرف اوّل آنها بگذارید و بخوانید.

* به حرفی که ضمه ا دارد **مضموم** می گویند.

۱ صدای — را روی حروف زیر بگذارید و بخوانید.

ا = ء

ب	ت	ث	ج	ح	خ
د	ذ	ر	ز	س	ش
ص	ض	ط	ظ	ع	غ
ف	ق	ک	ل	م	ن
و ه ی					

۲ قرآن آموز عزیز خوشبختانه با یاد گرفتن صداهاى فتحه — ، کسره — و ضمه — مى‌توانید بسیاری از کلمه‌هاى قرآنى را بخوانید.

هُوَ - يَكُ - تَضَعُ - زَبَدُ - مَثَلُ - تَجِدُ - يَعِدُ
يَعْظُ - حَسَنَ - ضَعْفَ - كَبُرَ - خُلِقَ - دُعَى
ضَرَبَ - طَبَعَ - فَعَلَ - قَتَلَ - قَدَرَ - كَتَبَ - كَتَبَ
لَعَنَ - مَنَعَ - نَفَخَ - نَقَرَ - وَعَدَ - وَلَدَ - هَدَى
سَبَلَ - زُبِرَ - صُحِفَ - أَذِنَ

❖ کلمه‌های زیر را ابتدا بصورت تفکیک و سپس به صورت ترکیب بخوانید.

تفکیک	ترکیب
لَ نَ بَ دَ	لَنْبَدَ =

مثال:

أَتَذَرُ - أَعْظُكَ - عَمَلُكَ - رُسُلِكَ - عُمُرُكَ
عُنُقِكَ - فَبِهَتْ - فَطْبِعَ - فَقَطَّعَ - لَقَضَى - عَضْدَكَ
لَا جِدَ - سَنَسِمُ - كَلِمَتُ - فُتِحَتْ - غُلِبَتْ - نُرِيكَ
وَنَذَرُ - فَرُفِعَ - فُقِّتِلَ - وَبَصُرُكَ - وَحُمِلَتْ

❖ در کلمه‌های زیر روی حروفی که علامت ندارد، با رنگ قرمز صدای **و** بگذارید و بخوانید.

أَخَذَ - أَذِنَ - أَفَكَ - ذَبَحَ - فَتَحَ - وَضَعَ - آخَرَ - أَمَدَ
تَذَرُ - أَجَدَ - تَزِرُ - نَرِثُ - يَعِدُ - خَبَثَ - نَصَبَ
نَذِرُ - سَتَجِدُ - قَضَيْتَ - وَجَمَعَ

در زبان فارسی به ضمه **پیش** می‌گویند

تذکر : از آنجا که صداهای **و** کوتاه و اصطلاحاً با یک ضرب خوانده می‌شوند به آنها **صداهای کوتاه** می‌گویند.

تمرین

جدول را با استفاده از کلمه‌های این درس و درسهای قبل حل کنید.

تذکر: صداهای حروف جدول را با رنگ قرمز بگذارید.

❖ اولین کلمه در قسمت شماره ۲ همین درس.

❖ کلمه‌ای سه حرفی در قسمت شماره ۴ درس اول که حرف اول آن **فَ** است.

❖ آن را در کلمه‌های پنج حرفی قسمت شماره ۳ درس اول پیدا کنید.

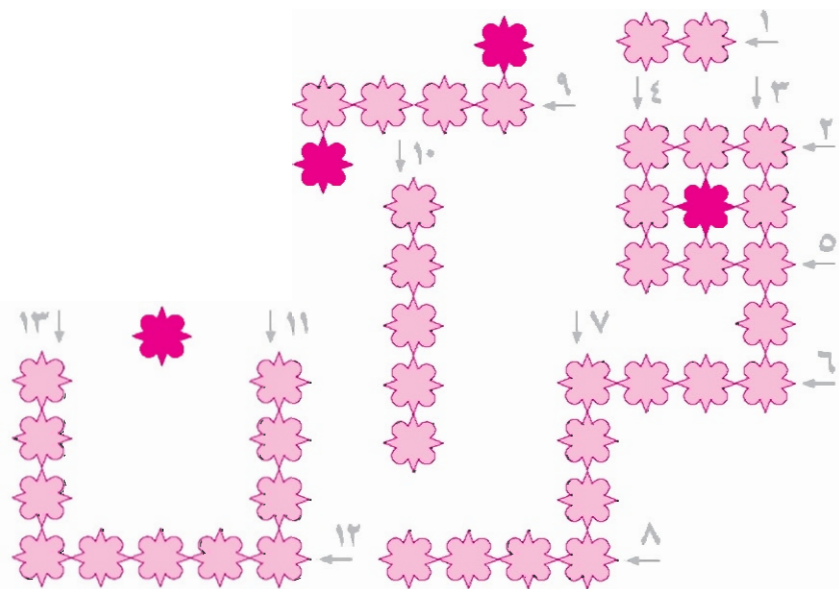
❖ با نگاهی به کلمه‌های سه حرفی قسمت شماره ۲ درس اول، آن را می‌یابید.

❖ با توجه به حروف اول و آخر، کلمه را در درس اول پیدا کنید.

❖ کلمه‌ای چهارحرفی در درس دوم، که حرف آخر آن **لِ** است.

❖ حرف دوم این کلمه **یَ** است و در درس دوم می‌باشد.

- ۸ آن را در کلمه‌های چهار حرفی درس دوم پیدا کنید.
- ۹ کلمه‌ای چهار حرفی در همین درس که حرف س در آن دوبار آمده است.
- ۱۰ کلمه‌ای پنج حرفی در همین درس که حرف وسط آن مِ است.
- ۱۱ کلمه‌ای چهار حرفی در همین درس که حرف آخر آن ل است.
- ۱۲ این کلمه را پس از پیدا کردن کلمه شماره ۱۳ جدول در قسمت شماره ۳ درس قبل بیابید.
- ۱۳ کلمه‌ای چهار حرفی در همین درس که حروف دوم و چهارم آن تِه است.

به این علامت — سُکون می‌گویند.

حرفی که این علامت را داشته باشد، به کمک صدای حرف قبل‌اش خوانده می‌شود و یک بخش را تشکیل می‌دهد.*

مانند: أَحْ - مَدْ = أَحْمَدْ

أَكْ - بَرْ = أَكْبَرْ

کلمه‌های آشنای زیر را علامت سکون بگذارید و بخوانید.

ابر - اسب - دست - قلب - کفش
 عسل - قلم - ملخ - ورق - نفر - عرب
 خرج - مشق - نرم - نظم - اردک

اکنون زیر کلمه‌هایی که دو علامت سکون دارند خط بکشید و یک بار دیگر آنها را بخوانید.

* به حرفی که علامت سکون — داشته باشد، ساکن می‌گویند.

قرآن آموز عزیز

❖ کلمه‌های قرآنی زیر را با دقت ابتدا به صورت تفکیک و سپس به صورت ترکیب بخوانید.

قَدْ - كَمْ - لَمْ - لَنْ - هَلْ - إِذْ - إِنْ - مِنْ - قُلْ
هُمْ - أَوْ* - لَقَدْ - نَعَمْ - لَيْسَ - بَعْدُ - قَبْلُ - أَلْفَ
رِجْسَ - مِنْكَ - نَذَرْتُ - وَجْهَكَ - يَحْسَبُ
عَلِمْتُ - تَمْلِكُ - أَقْسِمُ - يُرْسِلُ

❖ روی حرف دوم کلمه‌های زیر با رنگ قرمز، علامت سکون بگذارید و آنها را بلند بخوانید.

أَمْ - بَلْ - دَعْ - سَلْ - كَمْ - كَى - لَوْ - مَنْ - هَبْ
تُبْ - خُذْ - ذُقْ - قُمْ - كُمْ - وَزَنْ

* برای اداء صحیح واو ساکن لبها را غنچه می‌کنیم.

دقت و توجه به صدای گریه مؤ در اداء صحیح این حرف بسیار مؤثر است.

❖ کلمه‌های زیر را ابتدا بصورت تفکیک و سپس بصورت ترکیب بخوانید.

تفکیک	ترکیب
مِنْ هُمْ = مِنْهُمْ	

مثال:

أَلَقَتْ - أَعْهَدَ - تَعَجَّبَ - يَقْطَعُ - أَسْلِمَ - أَبْصَرَ - أَنْتُمْ
ذَرَهُمْ - قُمْتُمْ - كُنْتُمْ - تُشْمِتُ - خِفْتُمْ - آمَنْتُمْ - صَدَدْتُمْ
كَفَرْتُمْ - أَنْفَقْتُمْ - أُرْسِلْتُمْ - أَحْضَرْتُ - أُرْلِفْتُ
وَلْنَحْمِلَ - قَوْلِكَ - تَنْسَوْنَ - يَنْهَوْنَ - فِرْعَوْنَ

❖ کلمه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر را با صدای بلند بخوانید.

أَقْرَرْتُمْ - إِنْ كُنْتُمْ - أَرْجُلَكُمْ - أَنْفُسَكُمْ - يَكْفِيكُمْ
تَوْبَتُهُمْ - يُخْرِجُكُمْ - يَلْتَقِطُهُ - مَنْ يَعْتَصِمُ
إِنْ أَحْسَنْتُمْ - إِنْ تُصِيبْكُمْ - مِنْ بَعْدِهِمْ - اتَّخَشَوْنَهُمْ
لِنَفْتِنِهِمْ - أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ - نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ - لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ
مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ - سَنَسْتَدْرِجُهُمْ - عِظُهُمْ وَ قُلْ لَهُمْ

تمرین

درس را با دقت بخوانید؛ سپس کلمه‌ها و عبارتهائی را که دارای نون ساکن **نْ** یا **نُ** باشند با خط زیبا در کادر زیر بنویسید:*

علامت سکون (ـْ) را به رنگ قرمز بگذارید.

~~~~~

* ۲۰ کلمه

قرآن آموزان عزیز: اکنون به شما مژده می‌دهیم که تنها با فراگیری صداهای کوتاه و علامت سکون می‌توانید بعضی از آیات قرآن کریم را به خوبی بخوانید و از اجر و پاداش الهی بهره‌مند گردید.

آیه‌ها و جمله‌های قرآنی زیر را با صوت زیبا بخوانید.

- ۱ ■ إِيَّاهُ مَرْجِعُكُمْ
- ۲ ■ لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ
- ۳ ■ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ
- ۴ ■ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ
- ۵ ■ وَلِيَكْتُبَ بَيْنَكُمْ
- ۶ ■ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ
- ۷ ■ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ
- ۸ ■ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ

✱ این درس آزمونی است از درسهای گذشته، مدرس محترم با این آزمون میزان تحقق اهداف آموزشهای قبل را می‌سنجد.

- ٩ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ
- ١٠ وَ يَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ
- ١١ وَ مَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ
- ١٢ وَ نَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ
- ١٣ أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَ أَسْرَرْتُ لَهُمْ
- ١٤ إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ
- ١٥ أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ
- ١٦ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ
- ١٧ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ
- ١٨ وَ مِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْضُصْ عَلَيْكَ
- ١٩ وَ يُخْزِهِمْ وَ يَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ
- ٢٠ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ
- ٢١ إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ

تمرین

جدول این درس را با استفاده از کلمه‌های درس پنجم و بعضی از درسهای گذشته حل کنید.

تذکر: حروف جدول را با صدا و علامتشان بنویسید.

❖ حرف دوم الفباء .

❖ کلمه‌ای در عبارت شماره ۱۳ همین درس که حرف وسط آن لَ است.

❖ آنرا در قسمت شماره ۱ درس چهارم پیدا کنید.

❖ کلمه‌ای در قسمت شماره ۱ درس چهارم.

❖ اولین کلمه عبارت شماره ۷ .

❖ این کلمه را در عبارت شماره ۲ همین درس پیدا کنید.

❖ کلمه‌ای در عبارت شماره ۶ همین درس .

❖ کلمه‌ای که در قسمت شماره ۳ درس قبل آمده است.

❖ کلمه‌ای در عبارت شماره ۱۵ همین درس .

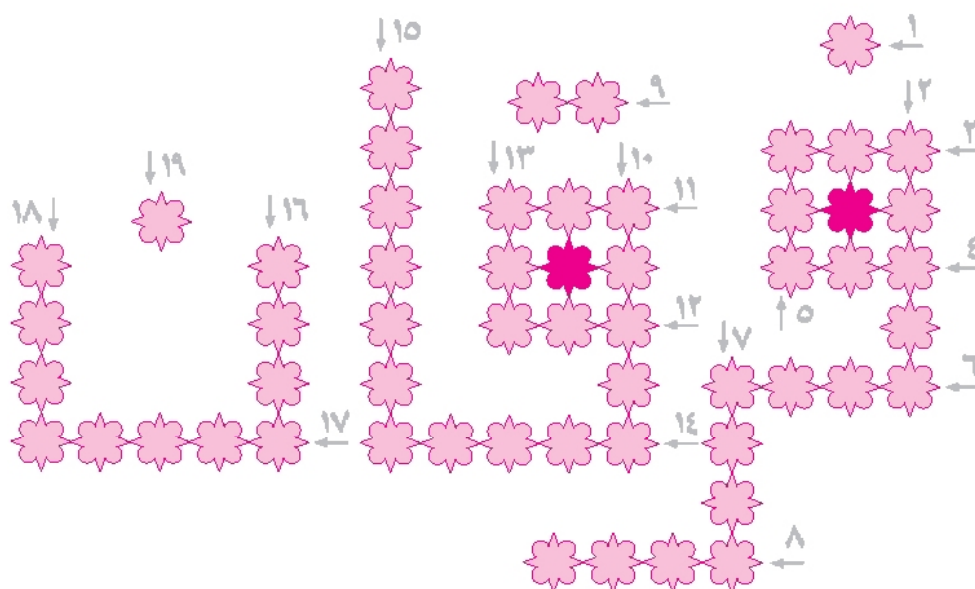
❖ کلمات اول و دوم عبارت شماره ۳ همین درس .

❖ کلمه‌ای که در قسمت شماره ۱ درس قبل آمده است.

❖ کلمه‌ای در قسمت شماره ۲ درس قبل .

❖ کلمه‌ای در قسمت شماره ۲ درس سوم .

- ❖ کلمه‌ای در عبارت شماره ۱۹ همین درس.
- ❖ کلمه‌ای هفت حرفی که در عبارت شماره ۱۴ همین درس است.
- ❖ کلمه‌ای چهار حرفی که در عبارت‌های ۱۶ و ۱۷ همین درس که حرف آخر آن **ک** است.
- ❖ کلمه‌ای پنج حرفی که در قسمت ۳ درس قبل آمده است.
- ❖ کلمه‌ای چهار حرفی که در عبارت‌های ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ همین درس آمده است.
- ❖ آخرین حرف حروف الفبا.

❖ قرآن کریم نامهای متعددی دارد . یکی از آنها **فرقان** به معنی جدا کننده حق از باطل است.

نوع اول ا = ا'

کلمه های آشنای زیر را بخوانید.

ماه - داس - دام - کار - پاک
ساعت - شاهد - مالک - خالق
عادل - بابا - بادام - تابان - پایان

❁ کلمه های بالا را که همگی صدای **ا** دارند به خوبی خواندید .
حتماً کلمه های قرآنی را که فرق زیادی با این کلمات ندارند ، به خوبی
خواهید خواند.

❖ کلمه‌های قرآنی زیر را بخوانید.

بَالَ - حَالَ - حَاشَ - رَانَ - تَابَ - ذَاتَ
سَارَ - كَادَ - خَافَ - قَالَا - مَازَا - تَابَا

قرآن آموز گرامی حتماً کلمه‌های بالا را مانند کلمه‌های فارسی به خوبی خواندید.

❁ در قرآن نیز ^۱شیهه صدای ا در زبان فارسی خوانده می‌شود و به آن صدای الف کشیده می‌گویند.

❖ اکنون کلمه‌های زیر را مانند کلمه‌های قسمت ۱ بخوانید.

بَالَ - حَالَ - حَاشَ - رَانَ - تَابَ - ذَاتَ
سَارَ - كَادَ - خَافَ - قَالَا - مَازَا - تَابَا

آیا می‌توانید بگویید طرز خواندن کلمه‌های قسمت ۲ با کلمه‌های قسمت ۱ چه تفاوتی کردند؟
❁ هیچ تفاوتی نکردند.

❖ کلمه‌های زیر را ابتدا به صورت تفکیک و سپس به صورت ترکیب بخوانید.

ذَا - لَا - مَا - يَآ - هَا - أَلَا - كَمَا - لَنَا - لَهَا - إِذَا
 بِمَا - كَمَا - هُمَا - حَال - قَالَ - حَاقَ - نَارَ - ذَرْنَا
 لَوْلَا - مَتْنًا - جَاهَدَ - طَاقَةَ - قَاتَلَ - قَابِلٍ - مَالِكٍ
 ثِيَابُ - عَذَابُ - مَالَهَا - زَلْزَلَهَا

❖ حال با کمی دقت کلمه‌های قرآنی زیر را هم می‌توانید به خوبی بخوانید.*

نَمَارِقُ - يُضَاعَفُ - يُنَادُونَ - صَلَوَاتٍ - لَلْبَسْنَا
 رِعَايَتَهَا - تَحْسِبُهَا - أَثْقَالَهَا - مَدَدْنَاهَا
 نَزَعْنَاهَا - بُرْهَانَانِ - لَسَا حِرَانٍ - يَلْتَقِيَانِ
 بِلِسَانِكَ - لَجَعَلْنَاهُ

* تذکر مهم:

همواره و در همه جا به هنگام خواندن کلمه‌ها، جمله‌ها و آیات قرآنی، در صورت عدم تسلط به ترکیب خوانی، ابتدا از روش تفکیک استفاده نموده سپس ترکیب خوانی کنید.

صدای «الف» کشیده

نوع دوم ۱ —

صدای ^۱ گاهی به این شکل ۱ نوشته می شود و دقیقاً مانند ^۱ خوانده می شود.

کلمه های قرآنی زیر را بخوانید:

لَکِنْ - هَذَا - إِلَهُ - ذَلِکَ - اسْحَقَ - رَحْمَنُ
سُلَیْمَنُ - لُقْمَنُ - إِلَهُکُمْ - ذَلِکُمَا - قِیمَةٌ - هَذَا

❁ آیه ها و عبارتهای قرآنی زیر را با دقت بخوانید:

۱ ■ هَذَا إِلَهُكُمْ	۲ ■ وَلَکِنْ جَعَلْنَاهُ
۳ ■ مِنْ بَعْدِ ذَلِکَ	۴ ■ هَذَا يَخْصِمَانِ
۵ ■ فَجَعَلْنَا عَلَیْهَا سَافِلَهَا	۶ ■ لِيَغْفِرَ لَنَا خَطَايَانَا
۷ ■ وَلَا يَخْزُنْكَ قَوْلُهُمْ	۸ ■ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرَانِ
۹ ■ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ	۱۰ ■ وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهٗ
۱۱ ■ كَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ	۱۲ ■ وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَیْمَنَ
۱۳ ■ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ	

- ١٤ ■ وَ كَذٰلِكَ مَاۤ اَرْسَلْنَاهُ مِنْ قَبْلِكَ
- ١٥ ■ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ
- ١٦ ■ وَ لَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا
- ١٧ ■ يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَّرْقَدِنَا
- ١٨ ■ ذٰلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْ
- ١٩ ■ وَ لَقَدْ اَهْلَكْنَاۤ اَشْيَاۤءَكُمْ
- ٢٠ ■ وَ هُوَ مَعَكُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ
- ٢١ ■ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ
- ٢٢ ■ لَنَاۤ اَعْمَالُنَا وَ لَكُمْۢ اَعْمَالُكُمْ
- ٢٣ ■ وَ اِذَا رَاٰتَهُمْ تُعْجِبُكَۤ اَجْسَامُهُمْ
- ٢٤ ■ لَنْ تَنْفَعَكُمْ اَرْحَامُكُمْ وَلَاۤ اَوْلَادُكُمْ
- ٢٥ ■ وَ اَوْرَثَكُمْۢ اَرْضَهُمْ وَ دِيَارَهُمْ وَ اَمْوَالَهُمْ

تمرین

قرآن آموز عزیز

♦ ابتدا درس را با دقت بخوانید سپس از میان کلمات و عبارات قرآنی ۱۰ کلمه را که در آنها دو بار صدای **ا** به کار رفته است را در کادر زیر بنویسید.

مانند: **قالا**

♦ از میان آیات و عبارات قرآنی درس ۶ عبارتی را که صدای الف کشیده نوع دوم **ا** دارند در کادر زیر بنویسید.

صدای «یاء» کشیده

یِ = یِ

ی = یِ

کلمه های آشنای زیر را بخوانید.

سیب - فیل - کیف - تیغ - شیر
 دین - کریم - حکیم - زیبا - بینا
 ایمان - میزان - سینی - پیری
 ماهی - فارسی - ایلام

❁ کلمه های بالا را که همگی صدای یِ - ی دارند به خوبی خواندید.
 حتماً کلمه های قرآنی را که فرق زیادی با این کلمات ندارند، به خوبی
 خواهید خواند.

❖ قرآن آموز عزیز کلمه‌های قرآنی زیر را بخوانید:

دین - فیه - قیل - کلی - لفی - قوْلی - امری
نَفْسِی - شَدید - یُرید - عَمَلِی - رُسُلِی
صَلَاتِی - عِبَادِی - مَقَامِی

حتماً کلمه‌های قسمت ❖ را مانند کلمه‌های فارسی به آسانی خواندید.

❁ در قرآن نیز **پ-پ** مانند صدای **پ-پ** در زبان فارسی خوانده می‌شود و به آن صدای یاء کشیده می‌گویند.

❖ اکنون کلمه‌های بالا را که در کادر زیر با علامت قرآنی نوشته شده است بخوانید:

دین - فیه - قیل - کلی - لفی - قوْلی - امری
نَفْسِی - شَدید - یُرید - عَمَلِی - رُسُلِی
صَلَاتِی - عِبَادِی - مَقَامِی

❖ کلمه‌های زیر را ابتدا به صورت تفکیک و سپس به صورت ترکیب بخوانید.

اَذْرِي - بَعْلِي - صَدْرِي - تَمْشِي - اَزْرِي
 غَنَمِي - نُسْكِي - شِقَاقِي - عَذَابِي - يُنَادِي
 تَحِيدُ - شَدِيدُ - نَمِيتُ - يَعِيدُ - مِعَادُ - مِيقَاتُ
 مِثَاقٍ - يَشْفِي - يَسْقِي - سَنِينٌ - يُمِثِّكُم
 سِمَاهُم - اِيْمَانُهَا - اَعِذْهَا

❖ کلمه‌های زیر را با دقت بیشتری بخوانید:

اَبَابِيلَ - اَبَارِيقَ - حَافِظِينَ - فَاعِلِينَ - فَاكِهِينَ
 سَافِلِينَ - كَاتِبِينَ - فَرِحِينَ - نَسْتَعِينُ - مُحْصِنِينَ
 مُدْعِنِينَ - مَدِينِينَ - مُخْتَلِفِينَ - مُذَبِّذِينَ - مُخْلِصِينَ

آیه ها و عبارتهای قرآنی زیر را بخوانید:

- ۱ ■ خَالِدِينَ فِيهَا
- ۲ ■ فِي بُضْعِ سِنِينَ
- ۳ ■ فَمَالْنَا مِنْ شَافِعِينَ
- ۴ ■ خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ
- ۵ ■ هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ
- ۶ ■ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ
- ۷ ■ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ
- ۸ ■ أَوْزَعَنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
- ۹ ■ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي
- ۱۰ ■ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيمَاهُمْ
- ۱۱ ■ سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ
- ۱۲ ■ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ
- ۱۳ ■ وَيَضْحِكُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي

تمرین

قرآن آموز گرامی

درس را با دقت بخوانید و ده کلمه را که در آنها شکل **پ** یا **ی** بکار رفته است بنویسید.
در این کلمه ها صدای **پ** و **ی** را به رنگ قرمز بگذارید.

صدای «واو» کشیده

و - وُ

کلمه های آشنای زیر را بخوانید.

کوه - سوت - تور - نور - روز
 رود - خوب - موش - بازو - جارو
 تنور - پتو - قوری - طلوع - غروب

❁ کلمه های بالا را که همگی صدای **و** دارند به خوبی خواندید.
 حتماً کلمه های قرآنی را که فرق زیادی با این کلمات ندارند، به خوبی
 خواهید خواند.

❖ کلمه های قرآنی زیر را دسته جمعی بخوانید:

ذو- دُونِ- طُورِ- نُورِ- رُوحِی- یُوسُفُ
حُدُودُ- رَسُولُ- صُدُورِ- قُلُوبِ

قرآن آموز عزیز حتماً کلمه های قسمت ❖ را مانند کلمه های فارسی به آسانی خواندید.

❁ در قرآن هم **وُ** مانند صدای **و** در زبان فارسی خوانده می شود و به آن صدای **واو کشیده** می گویند.

❖ شکل قرآنی کلمه های بالا برای شما نوشته شده، آنها را با صدای بلند بخوانید.

ذُو- دُونِ- طُورِ- نُورِ- رُوحِی- یُوسُفُ
حُدُودُ- رَسُولُ- صُدُورِ- قُلُوبِ

❖ کلمه‌های زیر را ابتدا به صورت تفکیک و سپس به صورت ترکیب بخوانید.

أُوتَ - أَبُوكَ - أَقُولُ - يَحُورَ - يَعُوقُ - أَعُوذُ
يَغُوثَ - ثَمُودَ - أُوتِيَ - نُودِيَ - بَطُونِ - تُورُونَ
صُدُورَ - خُذُوهُ - يُوعَظُ - خَافُونَ - سَاهُونَ
قُلُوبُنَا - يَعْبُدُونَ - يَكْتُبُونَ - يَنْصُرُونَ - يَنْظُرُونَ
يُوعَدُونَ - يَقُولُونَ - قَادِرُونَ

❖ کلمه‌های زیر را با دقت بیشتری بخوانید:

يُخْفُونَ - يَجِدُونَ - تَخَافُونَ - عَابِدُونَ - كَالِحُونَ
يَعْلَمُونَ - يُجَادِلُونَ - يُظَاهِرُونَ - يُقَاتِلُونَ - لَكَاتِبُونَ
فَيَقْتُلُونَ - فَسَيَقُولُونَ - يَتَخَفَتُونَ

❖ از آنجا که صداها **ا-ی-و** نسبت به صداها **کوتاه** کمی کشیده‌تر خوانده می‌شوند به آنها **صداها *کشیده*** می‌گویند.

آیه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر را بخوانید:

- ۱ ■ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ
- ۲ ■ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ
- ۳ ■ أَفَعَذَابُنَا يَسْتَعْجِلُونَ
- ۴ ■ وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ
- ۵ ■ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ
- ۶ ■ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ
- ۷ ■ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ
- ۸ ■ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ
- ۹ ■ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَ مَا تَكْتُمُونَ
- ۱۰ ■ هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ
- ۱۱ ■ وَ أَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ
- ۱۲ ■ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ
- ۱۳ ■ وَ قِيلَ لَهُمْ آيِنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ

تمرین

با استفاده از درس هشتم مشخص کنید کدام عبارت از عبارات سمت چپ ادامه عبارت سمت راست است.

❖ قَالَ اتَّعَبُدُونَ ☐ الف) مَا تَكْتُمُونَ

☐ ب) مَا لَا تَفْعَلُونَ

☐ ج) مَا تَنْجِتُونَ

❖ وَقِيلَ لَهُمْ آيَنَ ☐ الف) كَيْفَ تَكْتُمُونَ

☐ ب) مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ

☐ ج) مَا تَبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ

❖ قَالَ يَا لَيْتَ ☐ الف) قَوْمِي يَعْلَمُونَ

☐ ب) لِمَا تُوْعَدُونَ

☐ ج) لَا تَنْطِقُونَ

❖ وَابْصِرْهُمْ ☐ الف) إِذْ تَدْعُونَ

☐ ب) فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ

☐ ج) يَسْتَعْجِلُونَ

❖ لِمَ تَقُولُونَ ☐ الف) مَا تَعْبُدُونَ

☐ ب) مَا تَنْجِتُونَ

☐ ج) مَا لَا تَفْعَلُونَ

قرآن آموز عزیز

کلمه های آشنای زیر را بخوانید.

بنا - نجار - نقاش - قناد - صیاد
 کفّاش - قصّاب - ارّه - مته - لپّه
 بچه - پله - قله - مدّت - زرافه

❁ یک بار دیگر کلمه های بالا را به دقت بخوانید.

آیا به نظر شما حرف دوم کلمه های بالا با شدّت و محکم خوانده نمی شود؟
 بله ...

❁ به این حالت تشدید می گویند.*

* به حرفی که علامت تشدید **سا** داشته باشد **مشدّد** می گویند.

پس حرفی که علامت تشدید **ش** داشته باشد، محکم و با شدت خوانده می شود.

مانند:	اِنَّ	که بوده است	اِنَّ
	رَبُّ	که بوده است	رَبُّ
	صَلِّ	که بوده است	صَلِّ

❖ کلمه های زیر را ابتدا به صورت تفکیک و سپس به صورت ترکیب بخوانید.

تفکیک	ترکیب
اَوَّوَلْ = اَوَّلْ	

مانند:

اَنْ - صَلِّ - مَدَّ - اَلَا - اِنَّا - اِلَّا - كَلَّا - كُنَّا
 كُلُّ - ثُمَّ - اُمِّ - شَرِّ - رُدَّتْ - مَدَّتْ - قَرِي

❖ کلمه‌های زیر را بخوانید:

رَبَّنَا - إِنَّمَا - فَاِمَا - فَلَمَّا - بِرَبِّ - فَصَلِّ - لِحُبِّ
لِكُلِّ - تَسْرُ - يَحْضُ - يَدْعُ - يُصَبُّ - يُضِلُّ - سُنَّةُ
سِتَّةَ - صَدَقَ - صَدَّهَا - ظَلَّهَا - رَدَّهَا - فَصَّلَ
قَدَرَ - أَشَقَّ - فَطَهَرَ

❖ حالا کلمه‌های قرآنی زیر را با دقت بیشتری بخوانید.

فَضَّلْنَاهُمْ - زَوَّجْنَاهُمْ - مَتَّعْنَاهُمْ - مَتَّعْتَهُمْ
رَتَّلْنَاهُ - صَرَفْنَاهُ - قَدَرْنَاهُ - فَصَّلْنَاهُ - يُصِرُّونَ
مُقَرَّنِينَ - يُلْقَوْنَ - فَتَنَّاكَ - لَعَلَّكُمْ - لَمَسَكُمْ
رَبِّكُمَا - رَبَّيَانِي - أَضَلَّنِي - نَذَهَبَنَّ - أَجُورُهُنَّ
لَتَعُوذَنَّ - وَلَيَحْمِلُنَّ

آیه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر را بخوانید:

- ۱ ■ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ
- ۲ ■ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ
- ۳ ■ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ
- ۴ ■ فَكَّرَ وَقَدَّرَ
- ۵ ■ ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ
- ۶ ■ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
- ۷ ■ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ
- ۸ ■ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ
- ۹ ■ أَنَا دَمَرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ
- ۱۰ ■ وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ
- ۱۱ ■ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ
- ۱۲ ■ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
- ۱۳ ■ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُى أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ

تمرین

با استفاده از درس نهم به وسیله شماره مانند تمرین شماره ۳ مشخص کنید کدام یک از عبارت‌های سمت چپ ادامه عبارت‌های سمت راست است.

❖ ۱ وَثِيَابَكَ	❑ وَبَسَرَ
❖ ۲ أَنَا دَمَرْنَاهُمْ	❑ فِيهَا وَتَخَلَّتْ
❖ ۳ إِيَّاكَ نَعْبُدُ	❑ وَرَبُّكُمْ
❖ ۴ ثُمَّ قُتِلَ	❑ وَقَوْمُهُمْ
❖ ۵ وَالْقَتِّ مَا	❑ حِسَابَهُمْ
❖ ۶ وَهُوَ رَبُّنَا	❑ كَيْفَ قَدَّرَ
❖ ۷ ثُمَّ عَبَسَ	❑ فَطَهَّرَ
❖ ۸ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا	❖ ۳ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

قرآن آموز عزیز

حتماً از اینکه می توانید کلمات و عبارات زیادی از قرآن کریم را بخوانید بسیار مسرور و خوشحال هستید.

بلی همین طور است ما هم این موفقیت را به شما تبریک می گوئیم، اما می دانید امام صادق (ع) درباره کسانی که مانند شما حروف و حرکات و بعضی کلمات و عبارات قرآنی را فرا گرفته اند چه مژده ای داده است. این مژده را در پاورقی همین صفحه بخوانید.*

آیه ها و عبارتهای قرآنی زیر را بخوانید.

۱ ■ وَ يَسِّرْ لِي أَمْرِي

۲ ■ قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَامِرِيُّ

۳ ■ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي

۴ ■ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ

* مژده: کسی که یک حرف از قرآن را یاد بگیرد ده حسنه ثواب می برد و ده گناه از او برطرف می شود.

* این درس آزمونی است از درسهای گذشته که مدرس محترم با این آزمون میزان تحقق اهداف آموزشهای قبل را می سنجد.

- ٥ إِنَّكُمْ مُتَّبِعُونَ
- ٦ وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ
- ٧ إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ
- ٨ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ
- ٩ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ
- ١٠ كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ
- ١١ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
- ١٢ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ
- ١٣ نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ
- ١٤ إِنَّهُمْ لَا آيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ
- ١٥ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
- ١٦ قَالَ مَا مَنَعَكَ إِلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ
- ١٧ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي
- ١٨ قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَآخِي

- ١٩ ■ ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا
- ٢٠ ■ وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا
- ٢١ ■ سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا
- ٢٢ ■ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا
- ٢٣ ■ فَأَمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ
- ٢٤ ■ وَلِيُوفِّيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
- ٢٥ ■ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ
- ٢٦ ■ ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
- ٢٧ ■ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوذَنَّ فِي مِلَّتِنَا
- ٢٨ ■ أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ
- ٢٩ ■ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
- ٣٠ ■ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَ فِيهَا نُعِيدُكُمْ وَ مِنْهَا نُخْرِجُكُمْ
- ٣١ ■ وَ هُوَ رَبُّنَا وَ رَبُّكُمْ وَ لَنَا أَعْمَالُنَا وَ لَكُمْ أَعْمَالُكُمْ

تمرین

با استفاده از آیات و عبارات درس دهم عبارات قرآنی زیر را کامل کنید.

- ۱ ■ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ _____ تَعْمَلُونَ
- ۲ ■ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا _____ أَنْبَا
- ۳ ■ نَحْنُ _____ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ
- ۴ ■ سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا _____ عَلَّمْتَنَا
- ۵ ■ إِنَّهُمْ لَا آيْمَانَ لَهُمْ _____ يَنْتَهُونَ
- ۶ ■ يُصْلِحْ لَكُمْ _____ وَ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
- ۷ ■ ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ _____ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
- ۸ ■ قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا _____ وَ أَخِي
- ۹ ■ فَاِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ _____ مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ
- ۱۰ ■ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَ فِيهَا نُعِيدُكُمْ _____ نُخْرِجُكُمْ

حروف ناخوانا

و-ا-ل-ی

قرآن آموز عزیز

کلمه‌های فارسی زیر را بخوانید:

خواهر خویش خواستن خواندن

در هر یک از کلمه‌های بالا کدام حرف خوانده نمی‌شود؟.....
درست است. حرف **و** خوانده نمی‌شود.

❁ در آیات قرآن کریم نیز چنانچه چهار حرف **و-ا-ل-ی** یکی از صداهای **ا، ی، و** یا علامت **ـَ** ، **ـِ** * را نداشته باشند خوانده نمی‌شوند.

در این درس به دو حرف ناخوانای **و-ا** می‌پردازیم.

* این شکلهای علامتهای تنوین هستند که به خواست خدا در درسهای بعد آنها را فرامی‌گیریم.

حروف ناخوانا (۱)

و-ا

همان طور که قبلاً گفتیم اگر **و-ا** صدا یا علامت نداشته باشند خوانده نمی‌شوند و در هنگام قرائت، حرف صدا دار قبل از ناخوانا را به حرف صدا دار بعد از آن وصل می‌کنیم.

مانند:	حَيَوَةٌ	خوانده می‌شود	حَيَاةٌ
	وَالْأَرْضَ	خوانده می‌شود	وَلَا رِضَ

❖ کلمه‌های زیر را که تنها یک حرف ناخوانا دارند، با دقت ابتدا به صورت تفکیک و سپس به صورت ترکیب بخوانید:

مَنَوَةٌ	قَالُوا	تَعَاوَنُوا	فَاصْبِرْ
صَلَوَةٌ	خَسِرُوا	تَقَاسَمُوا	رَبِّ اجْعَلْ
زَكْوَةٌ	خَرَجُوا	تَنَابَزُوا	أَبْتَ افْعَلْ
غَدْوَةٌ	صَبِرُوا	تَقُولُوا	يَوْمَ الْفَصْلِ
نَجْوَةٌ	ضَرَبُوا	تَلَبَّسُوا	بِالْكَافِرِينَ
صَلَوْتُكَ	فَعَلُوا	تُسَلِّمُوا	بِالْمَعْرُوفِ

❁ در بعضی از کلمه‌های قرآنی دو حرف ناخوانا گاهی کنار هم و گاهی جدا از هم نوشته می‌شوند.

مانند:

ذُو الْعَرْشِ - وَاهْتَدَوْا
إِذَا الْجِبَالُ - بِالْغَدَاةِ

❖ کلمه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر را با دقت ابتدا به صورت تفکیک و سپس به صورت ترکیب بخوانید.

وَاسْمَعُوا - وَاشْكُرُوا - وَارْكَعُوا - وَالْحَيَاةَ
لَوْ اسْتَقَامُوا - وَاسْتَكْبَرُوا - ذُو الْجَلَالِ
فَقُلْنَا اضْرِبْ - أَنَا اخْتَرْتُكَ - زِينَةَ الْحَيَاةِ
مِنْهَا الْبُطُونُ - فَإِذَا انشَقَّتْ - فِيهَا الْفَسَادُ

در بعضی از کلمه‌های قرآنی سه حرف ناخوانا گاهی کنار هم و گاهی جدا از هم نوشته می‌شوند.

مانند: **أَوْثُوا الْكِتَابَ - وَ ذَرُّوا الْبَيْعَ**
مَا الْحَيَاةُ

❖ عبارت‌های قرآنی زیر را که حروف ناخوانا دارند، با دقت ابتدا به صورت تفکیک و سپس به صورت ترکیب بخوانید:

أَوْثُوا الْعِلْمَ	وَقُولُوا انْظُرْنَا
اتِمُّوا الْحَجَّ	لَا تَكْتُمُوا الْحَقَّ
إِذَا انْقَلَبُوا	لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ
أَوْفُوا الْكَيْلَ	وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ
قَالُوا اتَّخَذَ	لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ
قَالُوا ادْعُ لَنَا	لَا تَيْمَمُوا الْخَيْثَ
لَصَالُوا الْجَحِيمِ	وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ

❁ نکته مهم

قرآن آموز عزیز
به کلمات زیر خوب دقت کنید.

مُؤْمِن - مُؤَذِّن - تَأْوِيل

همانطور که می بینید گاهی حرفهای ناخوانای (و-ا) * زیر
حرف همزه ء قرار می گیرند.

❖ کلمات قرآنی زیر را به صورت تفکیک و ترکیب بخوانید.

تَأْوِيل - تَأْمَنُهُ - تَأْمَنَّا - تَأْكُلُونَ - تَأْلَمُونَ - تَأْتِنَا
يَأْتِيهِمْ - يَأْجُوجُ - مَاْجُوجُ - مَاْوَاهُ - يُؤْمِنُ - رُؤْيَا
مَاؤُكُمْ - يُؤْتِكُمْ - يُؤْتِيهِمْ - يُؤْتُونَ - تَظْمُوا
آتَوْكُوا - يُؤْمَرُونَ - مُؤْمِنِينَ - فَلْيُؤَدِّ - يُؤَخِّرْكُمْ
يُؤْتِي - أَفْتُوْمُنُونَ

* در این گونه موارد و-ا را پایه همزه ء می گیرند.

تمرین

بر روی حروف ناخوانای کلمات زیر علامت بگذارید.
سپس حروف ناخوانای آنها را در داخل پرانتز بنویسید.

مثال: **وَالْفَجْرِ (۱)**

وَالْعَادِيَاتِ ( )	فَجَرْنَا الْأَرْضَ (-)
فَالْمُغِيرَاتِ ( )	وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ (-)
فَانْصُرْنَا ( )	وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ (-)
مَنْوَةً ( )	فَمَا اسْطَاعُوا (- -)
وَاسْتَعِينُوا (-)	إِذَا انْقَلَبُوا (- -)
هَذَا الَّذِي (-)	قُلْنَا ادْخُلُوا (- -)
هَذَا الْوَعْدُ (-)	فَقَاتِلُوا الَّتِي (- -)
وَالْحَيَاةَ (-)	وَادْخُلُوا الْبَابَ (- - -)
تَأْخُذْكُمْ ( )	هَؤُلَاءِ ( )
يُؤْفَكُ ( )	أَنْشَأْنَاهُنَّ ( )

حروف ناخوانا (۲)

ل - ی

قرآن آموز عزیز

در درس یازدهم با دو حرف ناخوانای **و-ا** آشنا شدید.اکنون در این درس با دو حرف ناخوانای **ل-ی** آشنا می شوید.دو حرف **ل-ی** هم مانند **و-ا**، اگر صدا و علامت نداشته باشند خوانده نمی شوند.مانند: **النَّهَارُ - مُوسَى**

❖ کلمه های زیر را که یک حرف ناخوانا دارند با دقت بخوانید:

الدِّينُ - الرَّحِيمُ - الرُّوحُ - الشَّمْسُ - النَّاسُ
 عَلَى - أَوْحَى - تَرَدَّى - تَلْظَى - يَتَزَكَّى - بَنِيهَا
 تَلِيهَا - عَقْبِيهَا - يَصْلِيهَا - نَجْوِيكُمْ - أَرِيكُمْ
 مَوْلِيكُمْ - تَرِيَهُمْ - فَاتِيَهُمْ - فَتَرِيَهُ

❖ کلمه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر که ۲ تا ۴ حرف ناخوانا دارند به صورت تفکیک و ترکیب بخوانید.

مثال: **فِي النَّارِ** = **فِي النَّارِ**

وَالنَّهَارَ - هُوَ السَّمِيعُ - يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ - وَالصُّلْحَ
هُوَ الضَّلَالُ - حُمِلُوا التَّوْرِيَّةَ - وَلَا النُّورُ
عَلَى الثَّلَاثَةِ - عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ - إِلَى الظِّلِّ
فِي التَّوْرِيَّةِ - أَطِيعُوا الرَّسُولَ - فِي الزُّبُورِ
إِلَى النَّجْوَةِ - بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا

❖ کلمه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر را با دقت بخوانید:

وَالتَّقْوَى - وَالشَّهَادَةَ - وَالظَّالِمِينَ - وَالصَّابِرِينَ
فِي الصُّدُورِ - فِي السَّمَوَاتِ - مِنَ الذَّهَبِ
مِنَ التِّجَارَةِ - مِنَ الزَّاهِدِينَ - أَهْلُ التَّقْوَى

جَابُوا الصَّخْرَ - قُلِ ادْعُوا اللَّهَ - وَادْكُرُوا اللَّهَ
 أَقِيمُوا الصَّلَاةَ - فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا - أَسْرُوا النَّجْوَى
 كَفَرُوا السُّفْلَى - يَعْلَمُ السِّرَّ - أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

❁ نکته مهم:

همان طور که قبلاً هم گفتیم گاهی حروف ناخوانا زیر همزه **ه** قرار می گیرند. اکنون به کلمه های قبائِل - باریُّ خوب توجه کنید.
 در کلمه قبائِل زیر همزه **ه** دندان **پ** و در کلمه باریُّ زیر همزه **ه** یاء ناخوانا **ی** قرار گرفته است.

❖ کلمه های قرآنی زیر را به صورت تفکیک و ترکیب بخوانید.

دَائِرَةٌ - ذَائِقَةٌ - بَصَائِرٌ - مَلَائِكَةٌ - خَلَائِفٌ - سَيِّئَةٌ
 جَنَّتِكَ - حَدَائِقٌ - شَانِتِكَ - قَائِلُهَا - أَبْرِيٌّ - يُبْدِيُّ
 قُرِيٌّ - بَارِيٌّ - أَبْرِيٌّ - تُبَوِّئُ - يَسْتَهْزِي - يُنْشِئُ

❖ آیه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر را که دارای حروف ناخوانا می‌باشند با دقت بخوانید.

- ۱ ■ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى
- ۲ ■ فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَى
- ۳ ■ إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى
- ۴ ■ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ
- ۵ ■ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ
- ۶ ■ أُجِيبْ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
- ۷ ■ فَادْكُرُونِي أذكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ
- ۸ ■ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ
- ۹ ■ وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ
- ۱۰ ■ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ
- إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ
- ۱۱ ■ فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ
- ۱۲ ■ وَهْدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهْدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ

تمرین

بر روی حروف ناخوانای کلمات زیر علامت بگذارید.
سپس حروف ناخوانای آنها را در داخل پرانتز بنویسید.
مانند:

فِي الصُّحُفِ (ي - ا - ل)

ضَعُفَ الطَّالِبُ	(-)	أَقَامُوا الصَّلَاةَ	(- - - -)
مِنَّا الصَّالِحُونَ	(- -)	ذِي الذِّكْرِ	(- -)
أَلْهَيْكُمْ التَّكَاثُرُ	(- -)	يَصْلَى النَّارَ	(- -)
أَلْقَى السَّامِرِيُّ	(- -)	مَا الطَّارِقُ	(- -)
فَلَهُنَّ الثَّمَنُ	(-)	مِنَ الْأَجْدَاثِ	( )
وَابْتَغُوا الْيَتَامَى	(- - - -)	وَاتَّبِعُوا النُّورَ	(- - - -)
وَأُبرِئِ الْأَكْمَهَ	(-)	وَالْمُؤْمِنَاتِ	(-)
بِمَا تَأْكُلُونَ	( )	هِيَ الْمَأْوَى	(- -)
نَبِّؤُا الَّذِينَ	(- -)	إِذَا النُّجُومُ	(- -)

علامت مد

(ـ)

قرآن آموز عزیز

در بعضی از کلمه‌های قرآن کریم روی صداها کشیده
ا-ی-و، علامت مد ـ گذاشته شده است که در این
صورت، باید این صداها کمی بیشتر از حد معمول کشیده شود.

مثال:

لَا أُقْسِمُ جَاءَ رَأَدَّ

❖ کلمه‌های قرآنی زیر را با توجه به علامت مد بخوانید:

سَاءَ - جِيءَ - سُوءَ - مَاءَ - تَبَوَّءَ - لَعَلِّيْ اَرْجِعُ
قَالُوْا اِنَّا - يُوحٰى اِلٰى - مَا اَصَابَكُمْ - جَاءَتْ
يَشَاءُ - بَصَائِرَ - مِنَ السَّمَاءِ - لِقَاءَ - وَّرَاءَ
شُرَكَاءُ - قَائِمُونَ - تَبَوَّءَ - تَفٰىءَ - يُضِيْءُ
وَالضَّرَاءُ - ذَاتِقُونَ - يُشَاقُّ - الْحَاقَّةُ

❁ تذکر مهم: قرآن آموز گرامی، از این درس به بعد تمامی حروف ناخوانا توخالی نوشته می شود.

❖ کلمه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر را با دقت بخوانید:

شَاءَ	حُنْفَاءَ	تِلْقَاءَ
بِالسُّوءِ	سَيِّئِ	خَطِيئَتِي
لَرَأْدُكَ	يُحَادُّونَ	لِيُحَاجُّوكُمْ
لَا أُحِبُّ	مَا أَغْنَى	نَزَّلْنَا إِلَيْهِمْ
فِي أَيْدِيهِمْ	إِنِّي أَخَافُ	نُرِّي إِبْرَاهِيمَ

❖ آیه‌ها و عبارتهای زیر را با دقت بخوانید:

- ۱ ■ وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ
- ۲ ■ نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ
- ۳ ■ لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ
- ۴ ■ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ
- ۵ ■ وَاذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ
- ۶ ■ خَالِدِينَ فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ

■ ٧ إِنِّي أَرَىٰ مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ

■ ٨ قُلْ إِنَّمَا اتَّبَعُ مَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي

■ ٩ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ

■ ١٠ قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ

■ ١١ وَعَهَدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنْ طَهِّرَا

بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ

■ ١٢ قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ

هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

تمرین

❖ درس را با دقت قرائت کنید تا بتوانید صحیح و روان بخوانید.

❖ همان طور که می‌دانید، علامت مد بر روی صداها کشیده گذاشته می‌شود. در کلمه‌های زیر علامت مد را در جای مناسب بگذارید، سپس با صدای بلند بخوانید:

شَاءَ	وَرَاءَ	تَبَوَّءَ	سَوَّءَ
تَفَيَّءَ	يُضَيَّءُ	مَا أُنْزَلَ	نَشَاءَ
لَا أَحِبُّ	هَآ أَنْتُمْ	لَا أَقْسِمُ	دُعَاءَ
نِسَائِهِمْ	بِأَسْمَائِهِمْ	أَلْبَاسَاءَ	جَزَاءَ
وَاعْلَمُوا أَنَّ	مَا أَمَرَ	فَلَا إِثْمَ	أَلَا إِنَّ
حَدَاتِي	أَضَاءَتِ	إِبْتِغَاءَ	أَوْلِيَاءَ
وَالْجَانَّ	مَا أَنْتُمْ	أَبِي أَنْ	وَلَا أَنْتُمْ
إِنِّي أَسَكَنْتُ	إِنَّمَا أَنْتَ	رَبِّي أَكْرَمَنِ	لَا أَمْلِكُ

تنوین

یکی دیگر از علائمی که در قرآن کریم به کار رفته است علامت تنوین می باشد. تنوین سه نوع است.

۱- تنوین فتحه َ	۲- تنوین کسره ِ	۳- تنوین ضمه ُ

نوع اول

تنوین فتحه*

ـَ - ـِ - ـُ

❁ قرآن آموز گرامی: هرگاه علامت تنوین فتحه َ روی حرفی قرار بگیرد، آن را با صدای َـ می خوانیم.

مثال:

رَحْمَةً	که خوانده می شود	رَحْمَتُنْ
مَثَلًا	که خوانده می شود	مَثَلُنْ
هُدًى	که خوانده می شود	هُدُنْ

یک بار دیگر به مثالهای بالا توجه کنید؛

می توانید بگویید چرا **ا** در کلمه **مَثَلًا** و **ی** در کلمه **هُدًى** خوانده نمی شود؟ .... بلی، درست است. برای آنکه ناخوانا هستند.

* به تنوین فتحه، تنوین نصب نیز می گویند.

❖ کلمه‌های قرآنی زیر را به صورت تفکیک و ترکیب بخوانید.

مانند: کِ تا با = کِتَابًا

أَحَدًا - أَمْرًا - حَبًّا - حَقًّا - بَصِيرًا - سَعِيرًا
 يَسِيرًا - صَفًّا - حِسَابًا - صِرَاطًا - أَلْفَاظًا - حَيَوَةً
 رَحْمَةً - تَذَكُّرَةً - مَغْفِرَةً - خَاشِعَةً - رَابِيَةً
 رَاضِيَةً - صَاحِبَةً - لَاحِظَةً - وَاحِدَةً - أَذَى
 سُدًى - سُوءٍ - ضَحَى - طَوًى - عَمًى
 هُدًى - مَوْلًى - مُفْتَرًى - مُسَمًى - مُصَفًى

❖ آیه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر را با دقت بخوانید:

- ۱ - فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا
- ۲ - وَ رَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا
- ۳ - مَسْكِينًا وَ يَتِيمًا وَ أَسِيرًا
- ۴ - وَ سَبَّحُوهُ بُكْرَةً وَ أَصِيلًا
- ۵ - تُسَاقِطُ عَلَيْكَ رُطْبًا جَنِيًّا
- ۶ - وَ يَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا
- ۷ - وَ يَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا

نوع دوم

تنوین کسره*

نَ - نِ

❁ هرگاه علامت تنوین کسره نِ زیر حرفی نوشته شود، آن را با صدای نَ می خوانیم.

مثال:

أَحَدٌ	که خوانده می شود	أَحَدِ
نِعْمَتٌ	که خوانده می شود	نِعْمَةِ

❖ حالا شما کلمه های زیر را به صورت تفکیک و ترکیب بخوانید:

مثال:

أَجَلٍ = أَجَلِ

شَهْرٍ - يَوْمٍ - تَكْذِيبٍ - شَاهِدٍ - صُحُفٍ
مَحْفُوظٍ - مَشْهُودٍ - بِمُصِيطِرٍ - جَنَّةٍ - ذَرَّةٍ
عَيْشَةٍ - مَتْرَبَةٍ - رَقَبَةٍ - بَاقِيَةٍ - عَاتِيَةٍ - عَالِيَةٍ

* به تنوین کسره، تنوین جر نیز می گویند.

نوع سوم

تنوین ضمّه *

وُ = وُنْ

❁ هرگاه علامت تنوین ضمّه وُ روی حرفی نوشته شود، آن را با صدای وُنْ می‌خوانیم.

مثال:

أَجْرُ   که خوانده می‌شود   أَجْرُنْ
وَاحِدَةٌ   که خوانده می‌شود   وَاحِدَتُنْ

❖ کلمه‌های زیر را به صورت تفکیک و ترکیب بخوانید:

مثال: سُرُ رُ = سُرُرُ

خَيْرُ - فَصْلُ - أَحَدُ - وَجُوهُ - لَخَبِيرُ - لَشَهِيدُ
لَكَنُودُ - لَشَدِيدُ - حَافِظُ - كُتُبُ - إِطْعَامُ
إِسْتَبْرَقُ - أَكْوَابُ - غَفُورُ - غَنِيٌّ - مُذَكِّرُ
حَامِيَةٌ - خَاشِعَةٌ - دَانِيَةٌ - كَامِلَةٌ - ذِلَّةٌ - عَامِلَةٌ
نَاطِرَةٌ - هَاوِيَةٌ - مَرْفُوعَةٌ - مَغْفِرَةٌ

* به تنوین ضمّه، تنوین رفع نیز می‌گویند.

❖ کلمه‌های زیر را با دقت بخوانید.

حُبًّا جَمًّا - وَ عِنَبًا وَقَضْبًا - لَيَوْمٍ عَظِيمٍ
 كِرَامٍ بَرَرَةٍ - صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ - وَ شَاهِدٍ وَ مَشْهُودٍ
 فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ - فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ
 فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ - غَفُورٌ رَحِيمٌ - خَيْرٌ بَصِيرٌ
 غَنِيٌّ حَمِيدٌ - عَيْنٌ جَارِيَةٌ - وَ أَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ
 ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ - أَجْرٌ كَبِيرٌ - عَذَابٌ أَلِيمٌ
 سَمِيعٌ بَصِيرٌ - قَوِيٌّ عَزِيزٌ - لَعَفُوءٌ غَفُورٌ
 سِحْرٌ مُبِينٌ - فَتَّحَ قَرِيبٌ - رَسُولٌ أَمِينٌ

❖ آیه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر را با دقت بخوانید:

- ۱ ■ فِيهَا كُتِبَ قِيَمَةٌ
- ۲ ■ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ
- ۳ ■ لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ
- ۴ ■ تِلْكَ إِذَا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ

- ٥ ■ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ
- ٦ ■ خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ
- ٧ ■ وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا
- ٨ ■ خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا
- ٩ ■ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا
- ١٠ ■ وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا
- ١١ ■ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا
- ١٢ ■ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبَّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا
- ١٣ ■ عَالِيَهُمْ ثِيَابُ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ
- ١٤ ■ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ
- ١٥ ■ قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ
- ١٦ ■ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

تمرین

کلمه‌های زیر را آن طور که خوانده می‌شود بنویسید.

صَفًّا	خوانده می‌شود	صَفْنِ
أَذَى	خوانده می‌شود	أَذَنْ

مثال:

۱ ■ سُوًى =	۲ ■ عِلْمًا =
۳ ■ مُتَحَدًّا =	۴ ■ ضَحًى =
۵ ■ أَجْرٌ عَظِيمٌ =	۶ ■ أَجْرُنْ عَظِيمُنْ
۶ ■ حُبًّا جَمًّا =	
۷ ■ جَنَّةٍ عَالِيَةٍ =	
۸ ■ عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ =	
۹ ■ مَالًا لُبَدًا =	
۱۰ ■ كِرَامٍ بَرَرَةٍ =	
۱۱ ■ حِسَابًا يَسِيرًا =	
۱۲ ■ كُتِبَ قِيَمَةٌ =	
۱۳ ■ وَلَيَالٍ عَشْرٍ =	

ارزشیابی (۳)

قرآن آموزان گرامی!

با یاری خداوند متعال، پس از فراگیری صداها و علامتهای

ـَ ، ـُ ، اِـ ، یِـ ، وُ ، ـِ ، ؤِ

و حروف ناخوانا و تمرین های متنوع و گوناگون اکنون این آمادگی را دارید که اکثر آیات الهی را بخوانید و بدین وسیله آموزش و رحمت الهی را برای پدر و مادر خود به ارمغان برید.*

آیه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر را با دقت بخوانید:

- ۱ ■ بَلِ اللّٰهُ مَوْلٰیكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِیْنَ
- ۲ ■ لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتّٰی تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّوْنَ
- ۳ ■ ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِیْهِ هُدًی لِّلْمُتَّقِیْنَ
- ۴ ■ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الَّذِیْنَ اتَّقَوْا وَالَّذِیْنَ هُمْ مُحْسِنُوْنَ
- ۵ ■ وَمَا اُبْرِئُ نَفْسِیْ اِنَّ النَّفْسَ لَامَّارَةٌ بِالسُّوْءِ
اِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّیْ

* امام صادق(ع)

✱ این درس آزمونی است از درسهای گذشته، مدرس محترم با این آزمون میزان تحقق اهداف آموزشهای قبل را می‌سنجد.

٦ ■ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي

لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

٧ ■ أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

٨ ■ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

٩ ■ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

١٠ ■ إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ

إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ

١١ ■ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ

وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

١٢ ■ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا

١٣ ■ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا

١٤ ■ وَأُبرِئُ الْأَكْمَهَ وَلَا بَرَصَ وَأُحْيِي الْمَوْتَى بِإِذْنِ اللَّهِ

١٥ ■ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا آيَاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

١٦ ■ وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

تمرین

با استفاده از درس پانزدهم کلمات زیر را در جای مناسب قرار دهید.

وَلِوَالِدَيْ - وَلَكِنْ - تُنْفِقُوا - يَعْلَمُونَ - خَيْرًا

فِيهَا - وَبِالْوَالِدَيْنِ - خَيْرٌ - تُنْفِقُونَ - تَعْلَمُونَ - فِيهِ

❖ ۱ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ ..... وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

❖ ۲ لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى ..... مِمَّا تُحِبُّونَ

❖ ۳ أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ..... أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

❖ ۴ رَبِّ اغْفِرْ لِي ..... وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا

❖ ۵ ذَلِكَ لِكِتَابٍ لَا رَيْبَ ..... هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ

❖ ۶ بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ ..... النَّاصِرِينَ

اشباع حرف «ه»

قرآن آموزان عزیز! تا اینجا یاد گرفتید که هر حرفی را با صدا و علامت خود بخوانید؛ به این ترتیب شما خواندن کتاب خدا را آموختید. چند نکته دیگر باقیمانده که اگر آنها را هم یاد بگیرید ان شاء الله خواندن شما کامل می شود. یکی از آنها اشباع است.

گاهی **ه** که با صدای کوتاه **هْ** نوشته شده، با صدای کشیده **هو** خوانده می شود؛ یعنی باید بخوانیم **هو** در بیشتر قرآن‌ها و از جمله این کتاب آنجا که **ه** باید **هو** خوانده شود، به این شکل **هْ** - **هو*** نوشته شده است.

مانند: **هْ** خوانده می شود **لهو**

به این عمل **اشباع** می گویند.

❖ کلمه‌های زیر را که حرف آخر آنها اشباع شده با دقت بخوانید:

اِنَّهٗ - رَبَّهٗ - اُمُّهٗ - عِنْدَهٗ - رِزْقُهٗ - قَلْبُهٗ
 سُبْحَانَهٗ - نَزْلَهٗ - يَجْعَلُهٗ - يَمْدُهٗ - رَسُوْلُهٗ
 سُلْطَانَهٗ - سَيِّئُهٗ - فَاتَّبَعُهٗ - يَتَوَلَّوْنَهٗ

* در بعضی قرآن‌ها اشباع حرف آخر **هْ** را به شکل **ه** نوشته‌اند. پس **ه** خوانده می شود **هو**

همچنین گاهی **ه** که با صدای کوتاه **هـ** نوشته شده، با صدای کشیده **هی** خوانده می شود؛ یعنی باید بخوانیم: **هی** در بیشتر قرآن‌ها و از جمله این کتاب آنجا که **ه** باید **هی** خوانده شود به این شکل **هـ-ه** * نوشته شده است.

مانند: **به** خوانده می شود **بهی**

به این عمل **اشباع** می گویند.

❖ کلمه‌های زیر را که حرف آخر آنها اشباع شده است با دقت بخوانید:

بَطْنِه - دُونِه - فَوْقَه - قَبْلَه - بَاَمْرِه - بِيَدِه
خِلَالِه - عِبَادِه - كَمِثْلِه - لِقَوْمِه - لِنَفْسِه
وَلَدِه - يَمِينِه - صَاحِبْتِه - لِكَلِمَاتِه

❖ آیه‌ها و عبارت‌های قرآنی زیر را با دقت بخوانید:

۱. افْتَتَحْ دُونَهُ وَ ذُرِّيَّتَهُ وَاَوْلِيَآءَ
۲. وَ كَفَىٰ بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِه خَبِيرًا
۳. وَ دَخَلَ جَنَّتَهُ وَ هُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِه

* در بعضی قرآن‌ها اشباع حرف آخر **ه** را به شکل **هـ** نوشته‌اند. پس **هـ** خوانده می شود **هی**

- ٤ ■ وَ مَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ ۚ
- ٥ ■ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا
- ٦ ■ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَ يَقْدِرُ لَهُ ۚ
- ٧ ■ وَ مِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
- ٨ ■ قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا

سورة تَبَّتْ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَ تَبَّ ﴿١﴾
- مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ ۖ وَمَا كَسَبَ ﴿٢﴾
- سَيَصْلَىٰ نَارًا ۖ ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾
- وَ امْرَأَتُهُ ۖ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ﴿٤﴾
- فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿٥﴾

تمرین

کلمه‌های زیر را آن طور که خوانده می‌شود مقابل آنها بنویسید:

مثال:

رَبَّهُ = رَبَّهُو   قَبْلَهُ = قَبْلَهُی

فَتَرَكَهُ =	ثَمَرِهِ =
تِلَاوَتِهِ =	فَجَعَلَهُ =
فَمَثَلَهُ =	كُتِبَ =
بِیَمِینِهِ =	جَاوَزَهُ =
ذُرِّیَّتَهُ =	یَتْلُونَهُ =
أَهْلَهُ =	بَعْدَهُ =
عِلْمِهِ =	كَأَنَّهُ =
قَوْمِهِ =	أَمْرِهِ =

حروف مُقَطَّعه

در ابتدای بعضی از سوره‌های قرآن کریم * یک یا چند حرف نوشته شده که باید آنها را جدا جدا بخوانیم، به همین جهت آنها را **حروف مقطعه** می‌نامند. طرز خواندن آنها خیلی آسان است، زیرا هر حرف را جدا از دیگری و با اسم آن می‌خوانیم.

مانند: ق که خوانده می‌شود **قَاف**

❖ حروف مُقَطَّعه‌ای که در قرآن آمده ۱۴ تا است و عبارتند از:

نوشته می‌شود	خوانده می‌شود	نوشته می‌شود	خوانده می‌شود
ا	الف	ق	قَاف
ح	حا	ک	کَاف
ر	را	ل	لَام
س	سین	م	مِیم
ص	صاد	ن	نُون
ط	طا	ه	ها
ع	عَین	ی	یا

* از ۱۱۴ سوره قرآن کریم در ابتدای ۲۹ سوره حروف مقطعه آمده است.

❖ به حروف مقطعه زیر که چگونگی خواندنشان نوشته شده است خوب دقت کنید و بخوانید.

طه	که خوانده می شود	طاها
الم	» » » » »	الف لام میم
الر	» » » » »	الف لام را
المص	» » » » »	الف لام میم صاد
حم عسق	» » » » »	حا میم عین سین قاف

❖ حروف مقطعه زیر را بخوانید:

ص	الر
ق	الم
ن	طسم
طه	الممر
حم	المص
طس	کهیعض
یس	حم عسق

سورة دخان

آيات (١ تا ٦)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْ ١ وَالْكِتَابِ لُمِينِ ٢ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ
إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ٣ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ٤ أَمْرٍ مِنْ
عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ٥ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ

السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٦

سورة روم

آيات (١ تا ٥)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ١ غُلِبَتِ الرُّومُ ٢ فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ
غَلِبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ ٣ فِي بَضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَ مِنْ
بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ ٤ بَنَصْرَ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَ
هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ٥

سورة ابراهيم

آيات (١ تا ٢)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الرَّكِتَابِ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُعْزِزٍ لِحَمِيدٍ ﴿١﴾ اللَّهُ الَّذِي
لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ
مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٢﴾

سورة اعراف

آيات (١ تا ٣)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْمَصِّ ﴿١﴾ كِتَابٌ أَنْزَلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ
حَرَجٌ مِنْهُ لِتُنذِرَ بِهِ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ
إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا
مَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾

سورة مريم آيات (١ تا ٤)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كَهَيَّعَصَ ❶ ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكْرِيًا ❷ إِذْ
نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا ❸ قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَ
اشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا ❹

سورة شوری آيات (١ تا ٥)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ❶ عَسَقَ ❷ كَذَلِكَ يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَ إِلَى الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ❸ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ❹ تَكَادُ السَّمَوَاتُ
يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَ
يَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِنْ اللَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ❺

صَدَقَ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

مواردی که او، ا خوانده می‌شود

در درس صداهای کشیده خواندید که به این شکل **اُ** صدای **او** می‌گویند، مانند **اُوتی** - **اُوحی** - **اُولاهُم**. اکنون دقت کنید و خوب به خاطر بسپارید که در قرآن کریم، استثناء در هشت کلمه زیر صدای کشیده **اُ**، **اُ** خوانده می‌شود.*

اُلی	خوانده می‌شود	اُلی
اُلوا	خوانده می‌شود	اُلوا
اُلاء	خوانده می‌شود	اُلاء
اُلات	خوانده می‌شود	اُلات
اُلات	خوانده می‌شود	اُلات
اُلَک	خوانده می‌شود	اُلَک
اُلَکُم	خوانده می‌شود	اُلَکُم
سَاریکُم	خوانده می‌شود	سَاریکُم

❁ آیه‌ها و عبارتهای زیر را با توجه به طرز خواندن کلمه‌های بالا، با دقت بخوانید.

۱ - **و اُولَکَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ**

۲ - **و اُولَکَ هُمُ اُولُوا الْاَلْبَابِ**

* دقت کنید کلمه **اُولی** با این کلمه **اُولی** که واو آن خوانا و لام آن صدای کشیده ۱ دارد اشتباه نشود.

- ٣ وَ أُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ
- ٤ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَى
- ٥ اسْتَأْذَنَكَ أُولُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ
- ٦ وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُوا الْقُرْبَى
- ٧ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لَأُولَى الْأَبْصَارِ
- ٨ وَ ذَرْنِي وَ الْمُكَذِّبِينَ أُولَى النَّعْمَةِ
- ٩ وَ لَا يَأْتِلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَ السَّعَةِ
- ١٠ وَ أُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ
- ١١ قَالُوا نَحْنُ أُولُوا قُوَّةٍ وَ أُولُوا بَأْسٍ شَدِيدٍ
- ١٢ هَآ أَنْتُمْ أَوْلَاءُ تُحِبُّونَهُمْ وَ لَا يُحِبُّونَكُمْ
- ١٣ فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ
- ١٤ وَ أُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجْلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ
- ١٥ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ
- ١٦ وَ أَمْرُ قَوْمِكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا سَأُورِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ

نحوه نگارش «آ» در قرآن کریم

همانطور که می‌دانید در فارسی حرف اول کلمه‌هایی مانند آدم و آخر، به این صورت **آ** نوشته می‌شود. اما همین حرف در بعضی از قرآن‌ها، از جمله این کتاب به این شکل **ا** نوشته شده است.

قرآن = قُرْءَانُ   آخر = اْخِرَ   آدم = اَدَمَ

در این درس به کلمه‌هایی که در آن **ا** بکار رفته است بیشتر دقت کنید.

سورة نمل آیات (۷ تا ۱۷)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طَسَّ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْءَانِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ۝۱ هُدًى وَ
بُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ۝۲ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۝۳ إِنَّ الَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ
۝۴ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
هُمْ الْأَخْسَرُونَ ۝۵ وَإِنَّكَ لَتَلْقَى الْقُرْءَانَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ

عَلِيمٌ ﴿٦﴾ إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَآتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ آتِيكُمْ بِشِهَابٍ قَبَسٍ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٧﴾

سورة بقره آيات (٢٨٥ تا ٢٨٦)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ
ءَامَنَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَمَّا الْكُفَّاءُ وَكُفَّاءُ رُسُلِهِ لَا يَفِرُّ بَيْنَ أَحَدٍ
مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ
الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَعَلَيْهَا مَا كَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تَأْخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا
رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا
وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

صَدَقَ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

قرآن آموز عزیز

هنگام خواندن قرآن، مکث پس از خواندن هر عبارت را با تجدید نفس **وقف** می گویند.

وقتی ما بر کلمه‌ای وقف می کنیم، معمولاً صدا و علامت حرف آخر آن کلمه را تغییر می دهیم.

مانند: رَبِّ الْعَالَمِينَ که هنگام وقف می خوانیم رَبِّ الْعَالَمِينَ

❖ صداهاى **وِ** و **وِ** در هنگام وقف به سکون **ـْ** تبدیل می شوند.

مانند:

يُوقِنُونَ	که در هنگام وقف خوانده می شود	يُوقِنُونَ
وَالْعَصْرِ	» » » » »	وَالْعَصْرِ
إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ	» » » » »	إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
وَلَيَالٍ عَشْرٍ	» » » » »	وَلَيَالٍ عَشْرٍ
عَلِيمٌ خَبِيرٌ	» » » » »	عَلِيمٌ خَبِيرٌ

❁ کلمه‌های قرآنی زیر را به حالت وقف بخوانید:

خَلَقَ - سِينِينَ - صَدْرَكَ - كَسَبَ - وَزَرَكَ
تَعْلَمُونَ - تُوعَدُونَ - كَاتِبِينَ - مُشْفِقِينَ - إِلَيْهِ
عَيْنَيْنِ - يَهْدِينَ - أَعْبُدُ - يُعِيدُ - يَغِيْظُ - ذِكْرُ
نُوحٍ - قَانِتَاتٍ - شَكُورٌ - كَبِيرٌ - مَقْصُورَاتٌ

❁ آیه‌ها و عبارتهای قرآنی زیر را بخوانید و بر آخر آنها وقف کنید.

- ❑ ۱. فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ
- ❑ ۲. وَ شَاهِدٍ وَ مَشْهُودٍ
- ❑ ۳. ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ
- ❑ ۴. وَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ
- ❑ ۵. إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ
- ❑ ۶. وَ فِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ
- ❑ ۷. ثُمَّ لَسْتُمْ لَنَا يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ
- ❑ ۸. وَ فِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَ مَا تُوعَدُونَ

❖ تنوین فتحه َ در هنگام وقف با صدای ا خوانده می شود.

مانند:	أَحَدًا	که در هنگام وقف خوانده می شود	أَحَدًا
	هُدًى	» » » » »	هُدًى
	مَاءً	» » » » »	مَاءً

❖ کلمه های قرآنی زیر را به حالت وقف بخوانید:

عِلْمًا - قَدَحًا - حِسَابًا - رَشَدًا - بَصِيرًا - مُلْتَحِدًا
رُويْدًا - ضُحًى - سُوءٍ - مُصَلًّى - جَزَاءً - عَطَاءً

❖ آیه ها و عبارتهای زیر را بخوانید و بر آخر آنها وقف کنید:

- ❑ ۱ فَوْسَطْنَ بِهٖ جَمْعًا
- ❑ ۲ وَانْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
- ❑ ۳ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً
- ❑ ۴ فَمَهْلُ الْكَافِرِينَ أَمَهُلُهُمْ رُويْدًا
- ❑ ۵ لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سُوءٍ
- ❑ ۶ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى
- ❑ ۷ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً

❖ تاء گرد **ة** با هر صدا و علامتی باشد، هنگام وقف، هاء ساکن **ه** خوانده می‌شود. مانند:

قَبْلَهُ	که در هنگام وقف خوانده می‌شود	قَبْلَهُ
سِتَّةَ	» » » » »	سِتَّةَ
تَصْلِيَهُ	» » » » »	تَصْلِيَهُ
كَثِيرَهُ	» » » » »	كَثِيرَهُ
مَمْنُوعَهُ	» » » » »	مَمْنُوعَهُ
ثَلَاثَهُ	» » » » »	ثَلَاثَهُ

❖ آیه‌ها و عبارتهای زیر را بخوانید و بر آخر آنها وقف کنید.

- ۱ ■ وَ زَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌ
- ۲ ■ فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ
- ۳ ■ فِيهَا كُتِبَ قِيَمَةٌ
- ۴ ■ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً
- ۵ ■ أَوْ مَسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ
- ۶ ■ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ
- ۷ ■ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ

❖ صداهاى «ا-ي-و» و علامت سکون «ْ» در هنگام وقف هیچ تغییری نمی کنند. مانند:

هَذِهِ الدُّنْيَا	که در هنگام وقف خوانده می شود	هَذِهِ الدُّنْيَا
فَادْخُلِي فِي عِبَادِي	.....	فَادْخُلِي فِي عِبَادِي
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا	.....	يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا
فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ	.....	فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ

❖ کلمه های قرآنی زیر را به حالت وقف بخوانید:

أُولَى - سَجَى - مَالَهَا - تَقْوَاهَا - ضَحِيهَا - نُسَكِي
صَلَاتِي - كَفَرُوا - يُبْعَثُوا - يَقُولُوا - وَانْحَر - عَبَدْتُمْ

❖ نکته مهم:

اگر کلمه ای دارای هاء اشباعی «و» یا «ه» باشد، هنگام وقف هاء ساکن «ه» خوانده می شود.

رَبُّهُ	که در هنگام وقف خوانده می شود	رَبُّهُ
بَعْدَهُ	که در هنگام وقف خوانده می شود	بَعْدَهُ

مانند:

❖ کلمه های قرآنی زیر را به حالت وقف بخوانید:

إِنَّهُ - مَعَهُ - رِزْقَهُ - فَأَكْرَمَهُ - نَعَمَهُ - رَبِّهِ - عِبَادِهِ - رَجَعَهُ

تمرین

آیه‌ها و عبارتهای زیر را بخوانید و کلمه‌های آخر آنها را در حالت وقف

بنویسید: مثال: كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ← مَرْقُومٌ

۱ ■ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ←

۲ ■ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ←

۳ ■ وَأَنْجَيْنَا مُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ←

۴ ■ وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ←

۵ ■ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ←

۶ ■ فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ←

۷ ■ فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ ←

۸ ■ إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ رَبِّ لَوِادِ الْمُقَدَّسِ طَوًى ←

۹ ■ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا ←

۱۰ ■ فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ←

۱۱ ■ يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ ←

تنوین نزد حروف ساکن

قرآن آموز عزیز

به این کلمات خوب دقت کنید.

بِرَحْمَةٍ اَدْخُلُوا   بِرَحْمَةٍ اَدْخُلُوا   بِرَحْمَةٍ اَدْخُلُوا

نون ساکن تنوین را کسره می‌دهیم

در این گونه عبارات که تنوین به حرف ساکن برخورد می‌کند،
نون ساکن تنوین را با صدای کسره می‌خوانیم.*

❁ اکنون سعی کنید عبارات زیر را مانند مثال بالا بخوانید:

مَثَلًا الْقَوْمُ	بِغُلَامٍ اِسْمُهُ	عَادُ الْمُرْسَلِينَ
مَثَلَانِ الْقَوْمُ	بِغُلَامٍ اِسْمُهُ	عَادُنِ الْمُرْسَلِينَ

* به این کار رَفْعُ التَّنْاءِ ساکنین یعنی برطرف کردن برخورد دو ساکن می‌گویند.

❖ عبارتهای قرآنی زیر را بخوانید:

خَيْرُ أَهْبَاطٍ	قَوْمًا لِلَّهِ
رِزْقُ اللَّهِ	سَوَاءٌ الْعَاكِفُ
خَيْرٌ أطمَانٍ	يَوْمَئِذٍ السَّلَامِ
يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ	عَدْنٍ لَّتِي
يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ	يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ
خَبِيثَةٌ اجْتُنَّتْ	أَحَدُ اللَّهِ
زُجَّاجَةٌ الزُّجَّاجَةُ	رَجُلٌ فِتْرَتِي
مِصْبَاحٌ لِمِصْبَاحٍ	ثَلَاثَةٌ انْتَهَوْا
رَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا	فَسَقُّ الْيَوْمَ
كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ	لَهُوَ أَنْفَضُوا

آیه‌ها و عبارات قرآنی زیر را بخوانید:

- ۱ کَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ
- ۲ وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ
- ۳ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ الْقَوْلَ
- ۴ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ
- ۵ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبْ عَلَى وَجْهِهِ
- ۶ سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
- ۷ إِنَّا زَيْنًا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ
- ۸ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا
- ۹ يَا زَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَىٰ
- ۱۰ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُ
- ۱۱ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا
- ۱۲ وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءٌ الْحُسْنَىٰ
- ۱۳ وَنَادَىٰ نُوحٌ ابْنَهُ، وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا

سورة مباركة لقمان

قرآن آموز عزیز! اکنون با خواندن سورة مباركة لقمان علاوه بر کسب مهارت لازم در روخوانی قرآن کریم، با توجه به علائم وقف سعی کنید محلّهای مناسبی را جهت وقف در میان آیات انتخاب کنید. دانشمندان علوم قرآنی به منظور جلوگیری از اشتباه و تغییر در معنا و مفهوم آیات قرآن کریم علائمی را معین کرده‌اند. از جمله ابوجعفر سجاوندی علائم زیر را وضع نموده که هم اکنون در اکثر قرآنها مورد استفاده قرار می‌گیرد.

هـ علامت وقف لازم : یعنی باید بر آن وقف شود.

ط علامت وقف مطلق : یعنی بهتر است بر آن وقف شود.

ج علامت وقف جایز : یعنی وقف و یا وصل آن یکسان است.

ز علامت وقف مجوّز : یعنی بهتر است بر آن وقف نشود.

لا علامت عدم وقف : یعنی نباید بر آن وقف شود.

در بعضی از قرآنها غیر از علائم وقف سجاوندی علائم دیگری نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد که مشهورترین آنها عبارتند از:

قلی: یعنی وقف بهتر است.

صلی: یعنی وصل بهتر است.

وقف معانقه: که با دو تا سه نقطه :::: مشخص می‌شود و مفهوم آن این است که تنها می‌توان بر یکی از سه نقطه ها وقف نمود.

سورة لقمان *

آیات (۱ تا آخر)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ﴿١﴾ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ هُدًى وَرَحْمَةً
لِّلْمُحْسِنِينَ ﴿٣﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾ أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ
رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ
يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ
يَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٦﴾ وَإِذَا تُتْلَى
عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَّى مُسْتَكْبِرًا كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا كَانَ فِي
أُذُنَيْهِ وَقَرَّأَ فَبَسَّطَهُ بَعْدَ ابِّ إِلِيمٍ ﴿٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ
عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٨﴾ خَالِدِينَ فِيهَا

* سورة لقمان سی و یکمین سوره و در جزء بیست و یکم قرآن کریم است.

وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَ أَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ
بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَانْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿١٠﴾ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي
مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ
﴿١١﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ
فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾ وَ
إِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ
الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ
أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَ
لِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ ﴿١٤﴾ وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى أَنْ
تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا

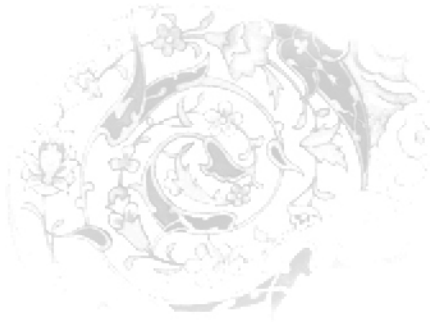
فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ
 مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ يَا بُنَيَّ إِنَّهَا
 إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ
 فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ
 خَبِيرٌ ﴿١٦﴾ يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ
 الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ
 الْأُمُورِ ﴿١٧﴾ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي
 الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾
 وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنْ أَنْكَرَ
 الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿١٩﴾ أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ
 مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ
 ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً ط وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ

وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا
أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوْ لَوْ كَانَ
الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١﴾ وَمَنْ يُسَلِّمْ
وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ
الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٢٢﴾ وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ
كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٣﴾ نُمَتِّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ
عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٢٤﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
لَيَقُولَنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
﴿٢٥﴾ اللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ
الْحَمِيدُ ﴿٢٦﴾ وَلَوْ أَنَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ
يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ

إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾ مَا خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا
كُنُفُسٍ وَاحِدَةً إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ
يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ
الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٩﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا
يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾
أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلُكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيَكُمْ
مِنْ ءَايَاتِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾ وَ
إِذَا غَشِيَهُمْ مَوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
فَلَمَّا نَجَّيَهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا
إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ ﴿٣٢﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَ
اخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ

جَازٍ عَنِ الدِّهِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٣٣﴾ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ
السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي
نَفْسٌ مَازَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ
تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٣٤﴾

صَدَقَ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

سورة مبارکه لقمان

«به شیوه قرآنهاى عربى»

قرآن آموزان عزیز! اکنون که شما با قرآنهاى به رسم خط ایرانى آشنا شده‌اید و آنها را به خوبى مى‌خوانید، ضرورى است که با رسم خط قرآنهاى کشورهای عربى و معروفترین آنها که به خط شخصى به نام عثمان طه مى‌باشد آشنا شوید. لازم به تذکر است برای آموزش بهتر شما عزیزان سورة لقمان را مجدداً با خط عثمان طه در این کتاب آورده‌ایم.

چنانچه خوب دقت کنید خواهید دید که رسم خط قرآنهاى ایرانى با قرآنهاى عربى چندان تفاوتی ندارد و به امید خدا شما پس از خواندن سورة مبارکه لقمان مى‌توانید قرآنهاى به رسم خط عربى را بخوانید.

❁ تفاوت رسم خط قرآنهاى ایرانى و عربى:

شکل صدای ۱	قرآن ایرانى	۱'	مَاذَا	بجای ۱ از ۱
	قرآن عربى	۱۳	مَاذَا	استفاده شده است

شکل صدای ۲	قرآن ایرانى	۲	لَفِي دِينَ	بجای ۲ از ۲
	قرآن عربى	۲	لَفِي دِينَ	استفاده شده است

علامت حروف ناخوانا	قرآن ایرانی	بدون علامت	قُولُوا	دایره توخالی - روی حرف، نشانه ناخوانا بودن آن حرف است.
	قرآن عربی	دایره توخالی	قُولُوا	

❖ در قرآنهای عربی گاهی علامت ^۳ روی حرف اول کلمه آمده است. برای مثال در عبارت **كِتَابٌ مِّنْهُ** تشدید روی ^۳ م که حرف اول کلمه **مِّنْهُ** است قرار دارد. این نوع تشدیدها برای راهنمایی کسانی است که قرآن را با قرائت و تجوید می‌خوانند، بنا بر این شما که تازه روخوانی قرآن را یاد گرفته‌اید به این گونه تشدیدها توجه نکنید. پس عبارت **كِتَابٌ مِّنْهُ** را می‌خوانیم **كِتَابٌ مِّنْهُ**.

❖ در قرآنهای کشورهای عربی در بسیاری از کلمات بجای الف بلند **ا**، از الف کوتاه ^۱ استفاده شده است.

مثلاً کلمات **إِنْسَانٌ** **كَلِمَاتٌ** **أَصْحَابٌ**
نوشته شده است: **إِنْسَنٌ** **كَلِمَتٌ** **أَصْحَبٌ**

❖ در قرآنهای عربی نقطه **ياء ناخوانا** نوشته نمی‌شود.

بنا بر این کلمات **بَنِيهَا** **تَلِيهَا** **عُقَيْبِهَا**
را بصورت **بَنْنَهَا** **تَلَلَهَا** **عُقْبَلَهَا** می‌نویسند.

سُورَةُ الْقِشْمَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ۞ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ۞ هُدًى وَرَحْمَةً
لِّلْمُحْسِنِينَ ۞ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۞ أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۞ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ
لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ مُّهِينٌ ۞ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَّى مُسْتَكْبِرًا
كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَن فِي أُذُنِهِ وَقْرًا فَبَشَّرَهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۞
إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ۞
خَالِدِينَ فِيهَا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞ خَلَقَ
السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَأَلْقَىٰ فِي الْأَرْضِ رَوْسًا أَن تَمِيدَ
بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَأْنَا فِيهَا
مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ۞ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا
خَلَقَ الَّذِينَ مِن دُونِهِ ۚ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۞

* اگر بخوانیم قرائتمان را از همزه ای که بالای آن علامت ۞ گذاشته شده آغاز کنیم، باید آنرا با صدایش بخوانیم. صدای آنها را با راهنمایی معلم قرآن، پیدا کنید و بخوانید.

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا لُقْمَنَ الْحِكْمَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَن يَشْكُرْ فَإِنَّمَا
 يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۖ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾ وَإِذْ قَالَ
 لُقْمَنُ لِبَنِيهِ ۖ وَهُوَ يَعِظُهُ ۚ يَبْنِىْ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ
 لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾ وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ
 وَهَنَا عَلَى وَهْنٍ ۖ وَفَصَّلَتْهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ
 إِلَى الْمَصِيرِ ﴿١٤﴾ وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَىٰ أَن تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ
 لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۖ وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۖ
 وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَىٰ ثَمَرٍ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأُنَبِّتُكُمْ
 بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ يَبْنِىْ إِنَّهَا إِن تَكُ مَثْقَلَ حَبَّةٍ مِّنْ
 خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ
 بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٦﴾ يَبْنِىْ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَامْرُ
 بِالْمَعْرُوفِ وَأَنَّهُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۖ إِنَّ ذَلِكَ
 مِّنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٧﴾ وَلَا تُصْعِرْ خَدَكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ
 مَرَحًا ۖ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾ وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ
 وَأَغْضِضْ مِن صَوْتِكَ ۖ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿١٩﴾

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَافِي السَّمَوَاتِ وَمَافِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ
 عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَهْرَهُ وَبَاطِنَهُ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ
 بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا
 مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ
 الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١﴾ وَمَنْ يُسَلِّمْ
 وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى
 وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٢٢﴾ وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ
 إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
 ﴿٢٣﴾ نُمْنِعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَى عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٢٤﴾
 وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ لِلَّهِ مَافِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٦﴾ وَلَوْ أَنَّ مَافِي الْأَرْضِ
 مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَمَ وَالْبَحْرِ يَمْدُهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ
 مَا نَفَدْتَ كَلِمَتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾ مَا خَلَقَكُمْ
 وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
 وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ
 بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٩﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدَّعُونَ
 مِنْ دُونِهِ الْبَطْلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ
 الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ آيَاتِهِ إِنَّ
 فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾ وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوَجٌ
 كَاطِلٌ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ
 فَمِنْهُمْ مُّقْنَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ
 ﴿٣٢﴾ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ اتِّقَوَارِبَكُمْ وَأَخْشَوَانِ وَمَا لَا يَجْزِي وَالِدٌ
 عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَنِ وَالِدِهِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ
 حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللَّهِ
 الْغُرُورُ ﴿٣٣﴾ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ
 وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا
 وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٣٤﴾

صَدَقَ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

سوره مبارکه حمد و توحید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سپاس مخصوص خدایی است که پروردگار جهانیان است

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بخشنده و مهربان است

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

صاحب روز جزا است

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

خدایا تنها تو را می پرستیم و تنها از تو یاری می جویم

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

ما را به راه راست هدایت فرما

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

راه کسانی که به ایشان نعمت داده ای

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

نه کسانی که بر آنان غضب کرده ای و نه گمراهان

*****

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

بگو او خداوند یکتاست

اللَّهُ الصَّمَدُ

خداوند بی نیاز است

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

زاده و زاییده نشده است

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

وهیچ کس همتای او نیست

* ذکر رکوع

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ

پاک و منزّه است پروردگار بزرگ من و او را ستایش می کنم

* ذکر سجود

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ

پاک و منزّه است پروردگار بلند مرتبه من و او را ستایش می کنم

* قنوت

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

پروردگارا در دنیا به ما نیکی عطا کن و در آخرت نیز به ما نیکی عطا فرما و ما را از عذاب آتش حفظ کن

* تسبیحات اربعه

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

پاک و منزّه است خدا و ستایش مخصوص خداست و خدایی جز خدای یگانه نیست و خدا بزرگتر است

* تشهد

الْحَمْدُ لِلَّهِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ

ستایش مخصوص خداست گواهی می دهم که خدایی جز خدای یکتا نیست یکتاست و شریکی ندارد

وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

و گواهی می دهم که محمد (ص) بنده و فرستاده اوست

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَالِ مُحَمَّدٍ

خدایا بر محمد (ص) و خاندان او درود فرست

* سلام

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ

سلام بر تو ای پیامبر و رحمت خدا و برکت های او بر تو باد

السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ

سلام بر ما و بر بندگان شایسته خدا

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ

سلام بر شما و رحمت و برکت های خدا بر شما باد

قرآن آموز عزیز

اکنون که این توفیق از سوی خداوند تبارک و تعالی نصیبتان شده تا روخوانی و روانخوانی قرآن را فراگیرید به منظور کسب موفقیت بیشتر به توصیه های زیر توجه کنید :

- ۱- سعی کنید هر روز ده آیه از قرآن را قرائت کنید.
- ۲- آیات و جملات و کلمات مشکل را چندین بار بخوانید تا از سختی آن کاسته شده، بتوانید روان و سلیس بخوانید.
- ۳- اگر به مواردی برخورد کردید که نمی توانید آنها را بخوانید، مجدداً به درس مربوطه در کتاب مراجعه کنید.
- ۴- تلاش خود را برای فراگیری بیشتر ادامه دهید. به همین جهت بسیار مناسب است که در کلاس های فصیح خوانی و تجوید مقدماتی شرکت کنید.
- ۵- برای اینکه از خواندن قرآن بیشتر لذت ببرید آرام آرام ترجمه و مفاهیم قرآن را نیز فراگیرید.
- ۶- هر چه از قرآن یاد می گیرید به دیگران بیاموزید تا هم بهتر در ذهن شما بماند و هم از اجر الهی بهره مند گردید.

والسلام
مؤلفین کتاب

سوره مبارکه حمد و توحید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سپاس مخصوص خدایی است که پروردگار جهانیان است

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بخشنده و مهربان است

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

صاحب روز جزا است

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

خدایا تنها تو را می پرستیم و تنها از تو یاری می جویم

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

ما را به راه راست هدایت فرما

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

راه کسانی که به ایشان نعمت داده ای

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

نه کسانی که بر آنان غضب کرده ای و نه گمراهان

*****

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

بگو او خداوند یکتاست

اللَّهُ الصَّمَدُ

خداوند بی نیاز است

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

زاده و زاییده نشده است

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

وهیچ کس همتای او نیست

* ذکر رکوع

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ

پاک و منزّه است پروردگار بزرگ من و او را ستایش می کنم

* ذکر سجود

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ

پاک و منزّه است پروردگار بلند مرتبه من و او را ستایش می کنم

* قنوت

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

پروردگارا در دنیا به ما نیکی عطا کن و در آخرت نیز به ما نیکی عطا فرما و ما را از عذاب آتش حفظ کن

* تسبیحات اربعه

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

پاک و منزّه است خدا و ستایش مخصوص خداست و خدایی جز خدای یگانه نیست و خدا بزرگتر است

* تشهد

الْحَمْدُ لِلَّهِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ

ستایش مخصوص خداست گواهی می دهم که خدایی جز خدای یکتا نیست یکتاست و شریکی ندارد

وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

و گواهی می دهم که محمد (ص) بنده و فرستاده اوست

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَالِ مُحَمَّدٍ

خدایا بر محمد (ص) و خاندان او درود فرست

* سلام

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ

سلام بر تو ای پیامبر و رحمت خدا و برکت های او بر تو باد

السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ

سلام بر ما و بر بندگان شایسته خدا

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ

سلام بر شما و رحمت و برکت های خدا بر شما باد

قرآن آموز عزیز

اکنون که این توفیق از سوی خداوند تبارک و تعالی نصیبتان شده تا روخوانی و روانخوانی قرآن را فراگیرید به منظور کسب موفقیت بیشتر به توصیه های زیر توجه کنید :

- ۱- سعی کنید هر روز ده آیه از قرآن را قرائت کنید.
- ۲- آیات و جملات و کلمات مشکل را چندین بار بخوانید تا از سختی آن کاسته شده، بتوانید روان و سلیس بخوانید.
- ۳- اگر به مواردی برخورد کردید که نمی توانستید آنها را بخوانید، مجدداً به درس مربوطه در کتاب مراجعه کنید.
- ۴- تلاش خود را برای فراگیری بیشتر ادامه دهید. به همین جهت بسیار مناسب است که در کلاس های فصیح خوانی و تجوید مقدماتی شرکت کنید.
- ۵- برای اینکه از خواندن قرآن بیشتر لذت ببرید آرام آرام ترجمه و مفاهیم قرآن را نیز فراگیرید.
- ۶- هر چه از قرآن یاد می گیرید به دیگران بیاموزید تا هم بهتر در ذهن شما بماند و هم از اجر الهی بهره مند گردید.

والسلام
مؤلفین کتاب

